

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Educación Primaria

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G120V01501	Didáctica da lingua e literatura: Galego	1c	6
P02G120V01502	Didáctica das ciencias experimentais II	1c	6
P02G120V01503	Didáctica das ciencias sociais	1c	6
P02G120V01504	Innovación e investigación didáctica	1c	6
P02G120V01505	Lingua francesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01506	Didáctica da lingua e literatura: Español	1c	6
P02G120V01507	Lingua inglesa e a súa didáctica	1c	6
P02G120V01601	Educación física e a súa didáctica na educación primaria	2c	6
P02G120V01602	Lingua e literatura: Galego	2c	6
P02G120V01603	Lingua e literatura: Español	2c	6
P02G120V01901	Educación ambiental para o desenvolvemento	2c	6
P02G120V01902	Educación artística	2c	6
P02G120V01903	Ética e deontoloxía profesional	2c	6
P02G120V01921	Agrupacións instrumentais para a escola primaria	2c	6
P02G120V01925	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria	2c	6
P02G120V01926	Técnica vocal e práctica coral	2c	6
P02G120V01941	A educación física como medio de interdisciplinaridade	2c	6
P02G120V01942	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Galego**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01501			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Montero Santalla, José Martín			
Profesorado	Montero Santalla, José Martín			
Correo-e	santalla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia busca, en primeiro lugar, consolidar o dominio do idioma e o coñecimento da liiteratura galega, e, en segundo lugar, aprender a programar e deseñar técnicas para o ensino da lingua e da literatura galegas e a elaborar materiais para tal fin.			

Competencias de titulación

Código				
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida			
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B3	Comunicación oral e escrita			
B11	Habilidades nas relacións interpersoais			
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade			
B13	Razoamento crítico			
B17	Creatividade			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación	A2	B1
Coñecer o currículo escolar da lingua e da literatura galegas e a súa situación social.	A1 A6	
Adquirir coñecementos sobre os procedementos de ensino e de aprendizaxe da lingua galega como medio de comunicación.	A2	B3
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	A2 A11	B11
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A2	
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.	A3	B17
Coñecer textos da literatura galega, tanto culta como popular e infantil, e valorar o seu aproveitamento para o coñecemento da lingua e da cultura galega.	A3	B13
Coñecer recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	A3	B12
Desenvolver e avaliar os contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A1	

Contidos

Tema	
------	--

Consideracións básicas sobre a linguaxe humana e o proceso de aprendizaxe: as 4 habilidades lingüísticas.	- A linguaxe no proceso de desenvolvemento humano: o ser humano como "o animal que fala". - O proceso de aprendizaxe da linguaxe: as 4 habilidades lingüísticas: expresión oral, comprensión oral, expresión escrita, comprensión escrita.
A historia lingüística da Galiza como base para a comprensión da situación socio-lingüística galega actual e das súas implicacións didácticas.	- O proceso histórico-lingüístico na Galiza. - A situación socio-lingüística actual e as súas implicacións didácticas: dificultades e desafíos.
O fonetismo galego e os seus problemas na didáctica da lingua.	- O sistema fonético galego. - Problemas didácticos na aprendizaxe do fonetismo galego.
Morfo-sintaxe, léxico e onomástica: aplicacións didácticas.	- A morfo-sintaxe galega e os problemas didácticos que encerra. - O léxico e a onomástica (antroponimia e toponimia galegas): aplicacións didácticas.
As variedades diatópicas da lingua.	- As variedades dialectais e as súas eventuais implicacións didácticas na aprendizaxe da lingua común. - A unidade lingüística galego-portuguesa na historia e no presente.
A literatura galego-portuguesa medieval e as súas posibilidades didácticas.	- A prosa medieval. - A poesía trovadoresca galego-portuguesa.
Didáctica da literatura.	- Estratexias para a didáctica dos xéneros literarios: narrativa, poesía, teatro. - A literatura popular e infantil galega.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	128	144
Traballos tutelados	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral o profesor expón os contidos teóricos dos temas da asignatura.
Traballos tutelados	Elaboración de algún traballo escrito, segundo as propostas do profesor.
Actividades introdutorias	Introdución xeral á materia e ao desenvolvemento do curso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Elaboración de un traballo escrito sobre algún dos temas propostos polo profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Trátase de un exame escrito, que ten carácter xeral e obrigatorio, sobre os temas contidos no programa da materia. Para a cualificación dese exame terase en conta ademais, en primeiro lugar, o interese e o esforzo demostrados polo alumno ao longo do curso, e, en segundo lugar, a eventual elaboración de un traballo escrito, segundo as indicacións do profesor.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nas sucesivas convocatorias aplicaranse os mesmos criterios indicados para a primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

X. R. Freixeiro Mato, *Manual de gramática galega*, Vigo: Edicións A Nosa Terra 2001.

Bibliografía complementaria:

X. R. Freixeiro Mato, *Gramática da lingua galega*, 4 vols., Vigo 1998-2003.

Aurora Marco / Pilar Couto Cantero / Elva Aradas Carollo / Fernando Vieito Liñares (eds.), *Actas del VII Congreso Internacional de la Sociedad Española de Didáctica de la Lengua y la Literatura (Santiago de Compostela, 27 - 29 de Noviembre de 2002)*, 2 vols., A Coruña: Deputación da Coruña, 2004.

Elvira Souto, *Sócio-didáctica lingüística*, Santiago: Edicións Laiovento 1994.

Ricardo Carvalho Calero, *Do galego e da Galiza*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco Edicións, 1990.

I Simpósio internacional de Didáctica da Língua e a Literatura, ed. por Aurora Marco e Alfredo Rodríguez López, Santiago: Universidade, 1991.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias experimentais II**

Materia	Didáctica das ciencias experimentais II			
Código	P02G120V01502			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral

Se tomamos en consideración os referentes que neste momento existen acerca das tendencias ao redor da titulación que marca o EEES, como son o estudo das competencias específicas de formación disciplinaria e profesional do Libro Branco (ANECA) do Título de Grao de Maxisterio na área de ciencias experimentais, obsérvase que as competencias máis valoradas aluden a aspectos vinculados directamente co desenvolvemento didáctico da área, xunto á imprescindible formación e coñecemento dos contidos do propio currículo de Ciencias da EP. Os coñecementos, actitudes e destrezas específicos para a área de Ciencias Experimentais exponse en termos de obxectivos na proposta de Título Universitario de Grao segundo RD 55/2005, de 21 de xaneiro de Mestre de EP. Neste contexto normativo, as universidades van seguir sendo competentes na formación inicial do profesorado e van seguir contribuíndo substancialmente ao perfil profesional do profesorado novel de EP.

Por outra parte, a ciencia forma parte da cultura e caracteriza, en gran medida, a sociedade na que vivimos. O alumnado de Educación Primaria debe aprender as posibilidades de intervención no medio de maneira que se favoreza a sostibilidade das formas de vida e do medio ambiente a través dun achegamento ao mundo físico e natural e dunha interrelación coas outras áreas de coñecemento. Trátase dun enfoque globalizado de utilización da ciencia para formar á cidadanía. O alumnado desta titulación, futuro persoal docente, debe promover unha educación científica que axude a pensar, a comunicarse, a facer e a autorregularse, tendo como referente o establecido no currículo de Educación Primaria da Consellería de Educación da Xunta de Galicia.

A práctica docente universitaria e as liñas de investigación didáctica, neste campo, deben contemplar metodoloxías e construcións conceptuais, procedementais e actitudinais, sempre en interacción e co horizonte do desenvolvemento das competencias básicas, relativas a problemas globais de actualidade tales como os referidos medio ambiente e ao desenvolvemento sostible. Deste modo, partindo das metodoloxías propias da didáctica das ciencias, pódense utilizar os enfoques C-T-S, os da construción do coñecemento arredor de problemas globais, os de alfabetización científica e técnica da cidadanía, ou os da Educación en Ciencia Global: Débese incluír o tratamento da transversalidade, prestando especial atención á igualdade entre homes e mulleres, dentro dun modelo integrador.

No presente curso continuarase coa experimentación do Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL" (Pendente de Resolución Reitoral), consistente en:

Neste marco proponse o deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá

A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacidade para comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na educación primaria partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A7	B6
	A9	B7
	A10	B8
	A11	B9
		B13
		B14
		B15
Capacidade para comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A8	B6
	A9	B7
		B8
		B9
		B11
		B13
		B14
Capacidade para relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na educación primaria desde un enfoque globalizado.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A7	B6
	A8	B7
	A9	B8
	A10	B9
	A11	B11
		B13
		B14
	B15	
	B16	
	B22	

Capacidade para utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na educación primaria, mediante a utilización da internet e os medios de comunicación social (prensa impresa e dixital, televisión e radio) como fontes de recursos multimedia.	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A10	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B16 B22
Capacidade para realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e no medio ambiente da contorna próxima do alumnado.	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A9 A10 A11	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B14 B15 B16 B22

Contidos

Tema	
A educación científica na educación primaria.	Aprender a pensar, a comunicar, a facer e a autorregularse A construción social da ciencia.
A construción do coñecemento científico.	A visualización conceptual a través de modelos. A materia e as súas propiedades. Os cambios físicos e químicos. A enerxía. Os seres vivos. Intercambios de materia e enerxía. A propagación da información e evolución. O cosmos.
O traballo por proxectos nas ciencias experimentais.	A identificación dun centro de interese, dunha situación - problema, etc. A globalización na formulación da resolución. A integración das tecnoloxías da información e da comunicación nos proxectos de ciencias experimentais. A avaliación do proceso e dos logros.
A avaliación como eixe dos procesos de ensinanza e de aprendizaxe nas ciencias experimentais.	O seguimento das tarefas e dos traballos prácticos na aula - laboratorio. A preparación e a explotación das saídas didácticas á contorna. Análise dos procesos de regulación e autorregulación das aprendizaxes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	0	4
Traballos de aula	5	15	20
Prácticas de laboratorio	10	19	29
Proxectos	7	30	37
Metodoloxías integradas	0	10	10
Sesión maxistral	10	10	20
Informes/memorias de prácticas	5	5	10
Traballos e proxectos	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Realizaranse conferencias, visionado de documentais e obradoiros sobre temas científicos de actualidade.

Traballos de aula	O alumnado individualmente e en pequeno grupo, segundo o caso, realizará determinados traballos e tarefas de carácter experimental sobre os contidos da materia.
Prácticas de laboratorio	O alumnado desenvolverá actividades experimentais co equipamento didáctico da aula - laboratorio.
Proxectos	O alumnado deseñará, en pequeno grupo, un proxecto destinado a súa aplicación nas aulas de educación primaria.
Metodoloxías integradas	O alumnado, en pequeno grupo, simulará un equipo docente e deseñará e avaliará unha programación de actividades sobre un ámbito científico contido no currículo respectivo da etapa.
Sesión maxistral	Exposicións por parte do profesorado da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Traballos de aula	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Proxectos	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Metodoloxías integradas	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Probas	Descrición
Informes/memorias de prácticas	Resolución de dúbidas, coavaliación.
Traballos e proxectos	Resolución de dúbidas, coavaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación da preparación e da realización das actividades de aula desenvolvidas.	40
Informes/memorias de prácticas	Avaliación do informe de análise e de síntese das tarefas e dos traballos prácticos realizados na aula - laboratorio.	30
Traballos e proxectos	Avaliación do deseño e da formulación do proxecto encargado.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Na bibliografía inclúese a referencia completa do libro titulado **Ciencia para educadores**. O uso deste libro é obrigatorio para poder realizar unha parte importante das actividades e traballos que serán obxecto de avaliación.
- O libro titulado **Didáctica de las ciencias en la educación secundaria** será de uso obrigatorio.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados establecidos nas probas de avaliación e observar un comportamento correcto nas sesións presenciais, xa que se valorará como condición imprescindible que o aproveitamento e a participación sexan axeitadas.
- A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

O alumnado que se puido acoller ao sistema de avaliación continua na primeira convocatoria, poderá optar por realizar as actividades pendentes de avaliación positiva ou pola realización dun exame. Gardarene as cualificacións positivas acadadas na primeira convocatoria, que se promediarán coas obtidas nesta, de acordo coas porcentaxes indicadas anteriormente. Dito alumnado tamén poderá optar por realizar un exame.

Bibliografía. Fontes de información

- GARRIDO, J.M.; PERALES, F.J.; GALDÓN. M. (2008): *Ciencia para educadores*. Madrid - Pearson Educación. <http://www.pearsoneducacion.com/corporativo/resultados.asp?ean=9788483224250&categoria=Educaci%F3n&valor=a&buscar=Ciencia%20para%20educadores>
- SANMARTI, N. (2002): *Didáctica de las ciencias en la educación secundaria*. Madrid - Síntesis.

- ARIAS, A. et al. (2009): O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia.
http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf
- Ramiro i Roca, E. (2010). La maleta de la ciencia. Barcelona - Editorial Graó
<http://www.grao.com/lilibres/arees/didactica-de-las-ciencias-experimentales/pagact/1/la-maleta-de-la-ciencia>
- VanCleave , Janice (2005). Química para niños y jóvenes. LIMUSA WILEY
<http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/546/quimica-para-ninos-y-jovenes?keyword=Qu%C3%ADmica+para+ni%C3%B1os+y+j%C3%B3venes>
- VanCleave , Janice (2000). Animales. LIMUSA WILEY
<http://www.libreria-limusa-wiley.com/home/product/73/171/animales>
- Battista Quinto Borghi (2009). Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento. Barcelona - Editorial Graó.
<http://www.grao.com/lilibres/los-talleres-en-educacion-infantil>
- JORBA, J. e SANMARTÍ, N. (1996): Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de evaluación continua. Madrid: M.E.C.
http://books.google.com/books/about/Ense%C3%B1ar_aprender_y_evaluar.html?hl=es&id=a_rCXrBxikwC
- Consellería de Educación e O.U. Repositorio Lexislativo. Actualizado. Xunta de Galicia.
<http://www.edu.xunta.es/portal/contenido?comando=ContenidoDinamicoComando&accion=-verRecurso&IID=gl&trID=6feef521-c0a8fd03-006e7a5b-20451b33&pwID=e4763dcf-0a0a2825-006c0962-b0b5ef8f&rID=715e03c7-45321682-00e1ff2f-0c>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica das ciencias sociais**

Materia	Didáctica das ciencias sociais			
Código	P02G120V01503			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Moragón Arias, María Pilar			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar			
Correo-e	mariapilarmoragon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura consiste en ensinar a los futuros Maestros a introducir a los niños en el conocimiento de las distintas Ciencias Sociales que componen los contenidos del DCB para la Educación Primaria, así como a reconocer las dificultades de aprendizaje de los distintos conceptos y nociones relacionados con las Ciencias Sociales.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais	A1 A2 A8	B1 B3 B9 B12 B13 B14 B15 B19
(*)Coñecer o *currículo *escolar das Ciencias Sociais	A1 A2 A4	B1 B2 B3 B6 B12 B13 B14 B15 B19 B22
(*)Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación *instructiva e cultural	A1 A4 A5 A11	B1 B2 B3 B5 B6 B12 B13 B14 B15 B19 B22
(*)Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social e crítico	A4 A5 A7	B1 B2 B3 B8 B11 B12 B13 B14 B16 B19
(*)Valorar a *relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos	A4 A5 A7 A9	B1 B2 B3 B8 B11 B12 B13 B14 B16 B19
(*)Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura	A1 A5	B1 B2 B3 B12 B14 B16 B19

(*)Desenvolver e *evaluar contidos do *currículo mediante recursos *didácticos apropiados e *promover as competencias correspondentes nos estudantes

A1
A2
A4
A6
A7
A11
A12
B1
B2
B3
B5
B6
B7
B9
B11
B13
B15
B17
B20

Contidos	
Tema	
(*)1. BLOQUE 1. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais	(*)Desenvolvemento e evolución das nocións *espacialesDesarrollo e evolución das nocións *temporalesConstrución das nocións *políticasConstrución das ideas *económicasTratamiento *didáctico da obra de arte
(*)2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido do área de Ciencias Sociais	(*)Introdución ás Ciencias *SocialesConcepto e trazos que as caracterizanCales son as Ciencias Sociais?: definicións *específicasLas Ciencias Sociais na Escola: contidos
(*)3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais *didácticos do área	(*)Elementos para a *programación *didáctica nas Ciencias *SocialesActividades para a *Didáctica das Ciencias *SocialesElaboración e defensa dunha Unidade *Didáctica en Coñecemento do Medio

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.5	22.5	45
Traballos de aula	15	15	30
Traballos tutelados	15	30	45
Titoría en grupo	3	3	6
Presentacións/exposicións	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Outras	3	2	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos
Traballos de aula	Comentario de textos, debates guiados
Traballos tutelados	Elaboración en grupo dunha Unidade Didáctica da área de Coñecemento do Medio
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Presentacións/exposición	Presentación, defensa e debate por parte do grupo da Unidade Didáctica elixida

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas e problemas que poidan ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Comentarios de texto, participación en debates, propostas...	5
Traballos tutelados	Realización en grupo da Unidade Didáctica seleccionada	10

Presentacións/exposicións	Presentación e defensa da Unidade Didáctica seleccionada	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba teórica sobre os conceptos básicos e contidos do temario	70
Outras	Asistencia e participación activa nas actividades do aula	5

Outros comentarios sobre a Avaliación

En caso de non asistir e non realizar as actividades, faranse no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica, no caso de que se realizaron na aula, conservaranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as hai realizado, deberá facelas para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

TREPAT, C. y COMES, P. (2000): *El tiempo y el espacio en la Didáctica de las Ciencias Sociales*. Barcelona, Graò.

HERNÁNDEZ CARDONA, F.X. (2002): *Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, Graò.

DOMÍNGUEZ GARRIDO, M.C. (2004): *Didáctica de las Ciencias Sociales*. Madrid, Pearson Educación.

- GARCÍA RUIZ, A.L. (2003): *El conocimiento del medio y su enseñanza práctica en la Educación Primaria*. Granada, Natívola.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- AISENBERG, B. y ALDEROQUI, S. (comps.) (1994): *Didáctica de las Ciencias Sociales. Aportes y reflexiones*. Buenos Aires, Paidós.

- AINSENBURG, B. y ALDEROQUI, S. (comps.) (1998): *Didáctica de las Ciencias Sociales, II. Teorías con prácticas*. Buenos Aires, Paidós.

- ÁLVAREZ MARQUÉS, F. (1983): *La Geografía activa en la Escuela*. Madrid, Escuela Española.

- ÁLVAREZ ORELLANA, M.F. y RUBIO SOTÉS, F. (1996): *El conocimiento del medio y los paisajes humanizados*, en *III Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., pp. 219-226.

L'imaginaire spatial à l'école- BOSCH, M.D. y CASAS, R. (2005): *El concepto de diferenciación en el currículo de ciencias sociales. Educar para la comprensión de la diversidad y la convivencia intercultural*, en VVAA: *Enseñar ciencias sociales en una sociedad multicultural. Una mirada desde el Mediterráneo*, Almería, Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales.

- CALAF, R. (1996): *La enseñanza de la Historia del Arte: entre la borrosidad y la realidad posible*, en *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 8, abril, pp. 17-24.

- CALDERO FERNÁNDEZ, J. y otros (1990): *Experiencias didácticas en Ciencias Sociales*. Salamanca, I.U.C.E. de la Universidad de Salamanca.

- CAMILLONI, A.W. de y LEVINAS, M.L. (1995): *Pensar, descubrir y aprender. Propuesta didáctica y actividades para las Ciencias Sociales*. Buenos Aires, Aique.

- CARRETERO, M., POZO, J.I. y ASENSIO, M. (comps.) (1989): *La enseñanza de las Ciencias Sociales*. Madrid, Visor.

- CASTORINA, J.A. y LENZI, A.M. (comps.) (2000): *La formación de los conocimientos sociales en los niños. Investigaciones psicológicas y perspectivas educativas*. Barcelona, Gedisa.

- COOPER, H. (2002): *Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria*. Madrid, Morata-MEC.

- CONSTRUCCIÓN DE IDENTIDADES Y ENSEÑANZA DE LAS CIENCIAS SOCIALES (2006). Monográfico de *Iber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*. Barcelona, Graò.

- DEBESSE-ARVISSET, M.L. (1983): *El entorno en la escuela: una revolución pedagógica*. Barcelona, Fontanella.

- DELVAL, J. (1989): *La representación infantil del mundo social*, en TURIEL, E., ENESCO, I. y LINAZA, J. (comps.): *El mundo social en la mente infantil*, Madrid, Alianza, pp. 245-328.

- DELVAL, J. y KOHEN, R. (2005): *Aprendiendo economía en la vida y ¿en la escuela?*, en *Kikirikí. Cooperación educativa*, nº 77, pp. 30-34.

- EQUIP COSSETÀNIA (1996): *El tiempo histórico: ejemplo de un tratamiento procedimental*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 8, abril, pp. 121-135.
- ESTEPA GIMÉNEZ, J., DOMÍNGUEZ DOMÍNGUEZ, C. y CUENCA LÓPEZ, J.M. (eds.) (2001): *Museo y patrimonio en la didáctica de las ciencias sociales*. Huelva, Universidad.
- FERNÁNDEZ VALENCIA, A. (1994): La pintura como fuente histórica e instrumento didáctico, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 1, julio, pp. 83-88.
- FERNÁNDEZ, D. y JUSTICIA, D. (1987): *Recursos pedagógicos del entorno*. Madrid, Cincel.
- FRIERA SUÁREZ, F. (1995): *Didáctica de las Ciencias Sociales. Geografía e Historia*. Madrid, Ediciones de la Torre.
- GARCÍA DÍAZ, J.E. (2004): *Educación ambiental, constructivismo y complejidad*. Sevilla, Díada.
- GARCÍA GARGANTILLA, A.B. y BENAVIDES BERMEJO, M. (1996): *El paisaje a través de los ojos de un niño*, en *III Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., pp. 265-275.
- GARCÍA HOZ, V. (1996): *Enseñanzas sociales en educación intermedia*. Madrid, RIALP.
- GARCÍA PÉREZ, F.F. (2003): *Las ideas de los alumnos y la enseñanza del medio urbano. La relevancia educativa de las concepciones sobre la ciudad*. Sevilla, Díada.
- GARCÍA RUIZ, A.L. (1993): *Didáctica de las Ciencias Sociales en la Educación Primaria*. Sevilla, Algaida.
- GARCÍA RUIZ, A.L. (1996): *Criterios didácticos para la observación y comprensión del paisaje*, en *III Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., pp. 287-294.
- GIL, A. y POL MÉNDEZ, E. (1994): *La obra de arte, documento primario para el estudio de la Historia. Referencias para un módulo didáctico*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 2, octubre, pp. 37-49.
- GÓMEZ RODRÍGUEZ, A.E. y NÚÑEZ GALIANO, M.P. (coords.) (2006): *Formar para investigar, investigar para formar en didáctica de las ciencias sociales*. Málaga, Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales.
- GONZÁLEZ GALLEGU, I. y otros (2000): *La imagen artística como instrumento didáctico*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 26, octubre, pp. 7-20.
- GONZÁLEZ, M. de los A. y POLO HERRADOR, M.A. (1994): *Los departamentos de Educación y Acción Cultural en los museos*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 2, octubre, pp. 7-28.
- GRUPO ÍNSULA BARATARIA (1994): *Enseñar y Aprender Ciencias Sociales. Algunas propuestas de modelos didácticos*. Madrid, Mare Nostrum Editores.
- HANNOUN, H. (1972): *El niño conquista el medio*. Buenos Aires, Kapelusz.
- HERNÁNDEZ, F.X., PIBERNAT, LI. y SANTACANA, J. (1998): *La Historia y su método. Fundamentación epistemológica de una Didáctica del Patrimonio*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 17, julio, pp. 27-39.
- HOLLOWAY, G.E.E. (1982): *Concepción del espacio en el niño según Piaget*. Barcelona, Paidós.
- ISERN, P. (2000): *Juegos de observación y manipulación a través del cine*, en *Íber. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 26, octubre, pp. 103-116.
- LABORATORIOS EN GEOGRAFÍA E HISTORIA (2005). Monográfico de *ÍBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò.
- LICERAS RUIZ, A. (1997): *Dificultades en el aprendizaje de las Ciencias Sociales. Una perspectiva psicodidáctica*. Granada, Grupo Editorial Universitario.
- LICERAS RUIZ, A. (2000): *Tratamiento de las dificultades de aprendizaje en Ciencias Sociales*. Granada, Grupo Editorial Universitario.
- LUQUE, A. y otros (2000): *Educar la tolerancia (una propuesta de trabajo)*. Sevilla, Díada.
- LLEBOT CALVET, N. (ed.) (2006): *La educación intercultural: discursos y prácticas*. Lleida, Edicions de la Universitat.

- LLOPIS, C. (1986): *Las Ciencias Sociales en el aula*. Madrid, Narcea.
- MARRÓN GAITE, M.J. (1990): *La educación de la orientación espacial en el niño a través de un juego de simulación: el tesoro de los piratas*, en *Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., 1988, Valencia, ECIR, pp. 114-118.
- MARRÓN GAITE, M.J. (1996): *Los juegos de simulación*, en *Didáctica Geográfica* (2ª época), Burgos, nº 1, pp. 45-56.
- MARTÍN ORTEGA, E. (1986): *Los juegos de simulación: ¿cómo hacerlos, dónde conseguirlos?*, en *Infancia y Aprendizaje*, Madrid, nº 34, pp. 115-124.
- MÉTODOS PARA ENSEÑAR CIENCIAS SOCIALES: INTERACCIÓN, COOPERACIÓN Y PARTICIPACIÓN (2004). Monográfico de *IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò.
- MORENO JIMÉNEZ, A. y MARRÓN GAITE, M.J. (1995): *Enseñar geografía. De la teoría a la práctica*. Madrid, Síntesis.
- MUSEOGRAFÍA DIDÁCTICA EN HISTORIA (2004). Monográfico de *IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò.
- OCHAÍTA ALDERETE, E. y HUERTAS, J.A. (1989): *Desarrollo y aprendizaje del conocimiento espacial: aportaciones para la enseñanza del espacio geográfico*, en *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, Madrid, nº 8 (2ª época), pp. 10-20.
- ORTEGA GUTIÉRREZ, D. y otros (2002): *Glosario de términos del área de Didáctica de las Ciencias Sociales*. Burgos, Universidad de Burgos.
- PAGÈS, J. (2000): *Un punto de vista sobre la Didáctica de las Ciencias Sociales*, en *Didáctica de las Ciencias (Experimentales y Sociales)*, nº 14, pp. 3-21.
- PAGÈS, J., ESTEPA, J. y TRAVÉ, G. (2000): *Modelos, contenidos y experiencias en la formación del profesorado de Ciencias Sociales*. Huelva, Universidad de Huelva.
- PIAGET, J. (1984): *La representación del mundo en el niño*. Madrid, Morata.
- PIÑEIRO PELETEIRO, R. (1988): *El entorno en la enseñanza de las Ciencias Sociales*, en *Terra. Sociedade Galega de Xeografía*, Santiago, nº 4, pp. 53-66.
- PIÑEIRO PELETEIRO, R. y MELÓN ARIAS, M.C. (1998): *La formación geográfica en la educación infantil y primaria*, en *IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, nº 16, pp. 75-82.
- PRATS, J. (2000): *Disciplinas e interdisciplinariedad: el espacio relacional y polivalente de los contenidos de la didáctica de las Ciencias Sociales*, en *IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 24, abril, pp. 7-17.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (1985): *Sobre la evolución de algunos conceptos geográficos en el niño (etapa preescolar)*, en *IX Coloquio de Geografía*, Murcia, A.G.E., t. 1, s.p.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (1994): *A contribución das ciencias sociais á transversalidade no currículo*, en *Revista Galega do Ensino*, Santiago, nº 5, noviembre, pp. 103-115.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (1995): *Didáctica de las Ciencias Sociales na Educación Infantil*. Vigo, Ir Indo.
- RODRÍGUEZ LESTEGÁS, F. (2000): *La actividad humana y el espacio geográfico*. Madrid, Síntesis.
- RODRIGO, P. y RODRIGO, A. (2000): *El espacio urbano*. Madrid, Síntesis.
- RUIZ ROMÁN, C. (2003): *Educación intercultural: una visión crítica de la cultura*. Barcelona, Octaedro.
- SAEGESSER, F. (1991): *Los juegos de simulación en la escuela*. Madrid, Visor.
- SÁNCHEZ OGALLAR, A. (1996): *Los procedimientos en el área de conocimiento del medio*, en *Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., pp. 141-154.
- SANCHO TEJEDOR, M. (1987): *Actividades didácticas para el conocimiento del medio*. Madrid, Cincel.
- SANCHO, C. y VILLACAMPA, J. (1998): *Ciencias Sociales, Tecnología y Ciencias Experimentales: una apuesta por la multidisciplinariedad*, en *IBER. Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia*, Barcelona, Graò Educación, nº 15, enero, pp. 101-112.
- SOUTO, X.M. (1998): *Didáctica de la Geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio*. Barcelona, Edicions del Serbal.

- TONDA MONLLOR, E.M. y VERA FERRÉ, J.R. de la (1996): *La percepción del medio en los niños de cinco años*, en *III Jornadas de Didáctica de la Geografía*, Madrid, A.G.E., pp. 185-192.
- TONDA MONLLOR, E.M. (2001): *La Didáctica de las Ciencias Sociales en la formación del profesorado de Educación Infantil*. San Vicente del Raspeig (Alicante), Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- TRAVÉ GONZÁLEZ, G. (1998): *La investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales: Perspectivas y aportaciones desde la enseñanza y el aprendizaje de las nociones económicas*. Huelva, Universidad.
- TRAVÉ GONZÁLEZ, G. (2005): *Una propuesta de conocimiento económico para un currículm integrado de ciencias sociales. Consideraciones desde la investigación didáctica*, en *Kikirikí. Cooperación educativa*, nº 77, pp. 21-29.
- TREPAT, C.A. y otros (2000): *Aspectos didácticos de ciencias sociales*. Barcelona, Cincel-Kapelusz.
- VALLS MONTÉS, R. y LÓPEZ SERRANO, A. (eds.) (2002): *Dimensión europea e intercultural en la enseñanza de las ciencias sociales*. Madrid, Síntesis.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Innovación e investigación didáctica**

Materia	Innovación e investigación didáctica			
Código	P02G120V01504			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Domínguez Pérez, María Teresa			
Profesorado	Domínguez Pérez, María Teresa			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan encontrar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requirimentos sociais. Entre estes recursos e estratexias encóntranse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma

B17 Creatividade

B18 Lideranza

B20 Iniciativa e espírito emprendedor

B21 Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Capacitarse para analizar e cuestionar as concepcións educativas emanadas da investigación así como as propostas curriculares da Administración educativa.		B1 B2 B3
Promover a calidade dos contextos (aula e centro) nos que se desenvolve o proceso educativo, de modo que garanta o benestar dos alumnos.	A1 A2 A10 A11	B1 B2 B6 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Participar en proxectos de investigación relacionados co ensino e a aprendizaxe, introducindo propostas de innovación encamiñadas á mellora da calidade educativa.	A1 A2 A7	B2 B3 B7 B8 B9 B14 B15 B18 B21
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación.	A1 A2 A4 A6 A7 A9	
Comprender a complexidade, relevancia e necesidade da avaliación como un elemento regulador e promotor da mellora do ensino, da aprendizaxe e da súa propia formación.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12	B1 B2 B8 B9 B13 B14 B18
Desenvolver a capacidade de análise e síntese e potenciar unha actitude crítica e reflexiva ante distintos enfoques e criterios que poidan seleccionar e/ou aplicar na súa futura práctica profesional.	A1 A2 A4	B1 B2 B7 B9 B11 B14 B18
Desenvolver habilidades de relación interpersoal. Expor e argumentar de forma asertiva e desenvolver a capacidade de relación, comunicación e traballo en equipo, potenciando valores de cooperación e responsabilidade.	A1 A2 A4	B1 B2 B7 B9 B11 B14 B18
Asumir a autorreflexión e autoevaluación como unha necesidade profesional e considerar a reciclaxe constante como un mecanismo imprescindible para mellorar na súa práctica profesional	A10 A12	B1 B2 B7 B8 B9 B15

Coñecer e tomar conciencia da complexidade de características e factores que inflúen no desenvolvemento cognitivo, psicomotor, afectivo, de linguaxe e autonomía persoal no neno 0 -6 e a necesidade de telos en conta no noso labor docente	A1 A4 A5 A6 A7 A8 A10	B1 B2 B6 B7 B9
Ser capaces de utilizar a observación sistemática como principal instrumento de avaliación global, formativa e continua das capacidade dos alumnos e elaborar e aplicar diferentes instrumentos de observación e avaliación para nenos de 0 a 12 anos	A1 A2 A4 A6 A7	B1 B2 B13 B14 B17 B18
Comprender a importancia do traballo colaborativo entre pais, alumnos e equipo educativo e crear e manter ao efecto lazos de comunicación cooperación e colaboración coas familias a través de diferentes estratexias para incidir mais eficazmente no proceso educativo do centro e a acción educativa referida ao grupo de alumnos.	A1 A2 A4 A6	B1 B9 B18
Promover a aprendizaxe autónoma dos alumnos, a curiosidade e o gusto por profundar no saber e a satisfacción do traballo realizado como medio de realización e perfeccionamento que contribúe ao propio equilibrio emocional.	A1 A2 A5 A6 A7 A8	B1 B15 B20

Contidos

Tema	
BLOQUE I. INNOVACIÓN EDUCATIVA.	<p>Tema 1. MARCO TEORICO DA INNOVACIÓN EDUCATIVA (A INNOVACION COMO CAMBIO E FACTOR DE CALIDADE)</p> <p>1.1.- A innovación educativa na docencia 1.2.- Innovación educativa: aproximación terminolóxica e conceptual 1.2.1.- A innovación educativa hoxe 1.2.2.- Tipoloxías das innovacións educativas 1.3.- O profesorado innovador</p> <p>Tema 2. A INNOVACION NO CENTRO E NA AULA (DESEÑO, ESTRATEXIAS E AVALIACIÓN)</p> <p>2.1.- Deseño de proxectos innovadores 2.2.- Desenvolvemento de proxectos innovadores 2.3.- Avaliación de proxectos innovadores</p>
BLOQUE II: INVESTIGACION EDUCATIVA	<p>Tema 3.- CARACTERÍSTICAS, OBXECTIVOS E LIMITACIÓNS DA INVESTIGACIÓN NA AULA</p> <p>3.1.- Necesidade de investigar en Educación (centros e aulas) 3.2.- Que se pode investigar en Educación e en que consiste a investigación educativa</p> <p>Tema 4.- DESENVOLVEMENTO DAS FASES DO PROCESO MARCO XERAL DA INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA EN CENTROS E AULAS (FONTES, TECNICAS, INFORME e TOMA DE DECISIÓNS)</p> <p>4.1.- Formulación da investigación 4.2.- Deseño e planificación da investigación 4.3.- Execución do deseño de investigación 4.4.- Interpretación e reflexión 4.5.- Redacción e difusión do informe de investigación</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	5	10
Proxectos	12	36	48
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	11	33	44
Sesión maxistral	14	28	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Titoría en grupo	A través delas o profesor facilitará e orientará os estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, persoais, sociais...)
Proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto de Innovación Educativa e outro de Investigación Educativa nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo isto a partir do desenvolvemento de aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introductorias	Esta actividades servirán para presentarlle aos estudantes a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Estudo de casos/análises de situacións	Esta metodoloxía consistirá na análise intensiva e completa dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e, en ocasións, adestrarse nos posibles procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	A través desta metodoloxía farase a presentación dos temas lxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos da Innovación e Investigación Didáctica

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA
Proxectos	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA
Estudo de casos/análises de situacións	Durante a realización das metodoloxías de titoría, estudo de casos e realización de proxectos (innovación e investigación), o mesmo que durante a realización dos traballos; e decir, durante o tempo que se realizaan estas actividades prestarase atención axeitada aos estudantes co obxecto de atender e resolver as súas dúbidas referidas a materia de INNOVACION E INVESTIGACION DIDACTICA

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Durante a realización das tutorías en grupo aténdese ao alumnado segundo os seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realizarase unha avaliación continua e formativa tendo en conta a cantidade dos traballos realizados ao longo das sesións eempregando os procedementos de: Observación (registros, listas de control, rúbricas, ect.)	15
Proxectos	A avaliación céntratase na realización de dous proxectos : Elaboración dun proxecto de innovación 15% Elaboración dun proxecto de investigación 15%	30
A calificación dos proxectos farase mediante rúbricas que se faran publicas previamente		

Estudo de casos/análises de situacións	Mediante o estudo de casos a consecución das competencias explorarase a través de diversas estratexias: Pola preparación: 10% Elaboración dunha recensión 5%	15
Sesión maxistral	Como actividade avaliadora ten por obxecto avaliar as actividades e tarefas realizadas durante a súa execución. Para iso terase en conta a: - Implicación nas actividades individuais e grupais: 10% - Cantidade e calidade das aportacións: 10%	20
Probas de resposta curta	Mediante estas probas preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxica dos aspectos relativos a INNOVACIÓN E INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA: Neste tipo de exames cada pregunta curta ten unha puntuación individual, a suma destas preguntas reflicte a puntuación do exame.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cráterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente ao que asista con regularidade a clases (como mínimo un 80%). Este deberá realizar todas as probas indicadas e será condición indispensable para superar a materia que se obteña en cada unha delas polo menos un 5.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente o que non asista con regularidade a clases (falta máis dun 80%). Este deberá realizar unha única proba: un exame no que entran todos os contidos da materia. Será condición indispensable para superar a materia que se obteña polo menos un 5 neste.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas en primeira convocatoria, serán avaliadas en segunda (xullo). De non aprobar entón, non se gardarán.

Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

- Banks, M., **Los datos visuales en la investigación cualitativa**, 2010,
 Bertaux, D., **Los relatos de vida. Perspectiva etnosociológica**, 2005,
 Blaxter, L. et al., **Cómo se investiga**, 2008,
 Bolívar, A., Domingo, J. Fernández-Cruz, M., **La investigación biográfico-narrativa en educación**, 2002,
 Carbonell, J., **La aventura de innovar**, 2001,
 Casanova, J. y Pavón, F., **Nuevas herramientas para el procesamiento de datos cualitativo. Disponible en: http://www.uhu.es/agora/version01/digital/numeros/numeros_ppal.htm**, 2002,
 Contreras, J. y Pérez de Lara, N., **Investigar la experiencia educativa**, 2010,
 Corbetta, P., **Metodología y técnicas de investigación social**, 2007,
 Cortés Rodríguez, L. y Camacho Adarve, M^a. M., **¿Qué es el análisis del discurso?**, 2003,
 Díaz de Rada, Vidal, **Manual de trabajo de campo en la encuesta**, 2005,
 Escudero Escorza, T. y Correa, P., **Investigación en innovación educativa**, 2007,
 Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, 2004,
 Fullan, M., **Los nuevos significados del cambio en la educación**, 2002,
 Gairín, J. Gómez, J. A., Pérez, R. y Medina, A., **Innovación de la educación y de la docencia**, 2009,
 González García, F. J., **Innovación educativa y calidad de la docencia universitaria: proyectos de innovación educativa**, 2007,
 Imbernón, F., **La investigación educativa como herramienta de formación del profesor: reflexión y experiencias de investigación educativa**, 2002,
 Jakku-Shivonene, R. y Niemi, H. (Ed.), **Aprender de Finlandia. La apuesta por un profesorado investigador**, 2011,
 Kvale, S., **Las entrevistas en investigación cualitativa**, 2011,
 Libedinsky, M., **La innovación en la enseñanza. Diseño y documentación de experiencias en el aula**, 2001,
 Lukas, J.F. y Santiago, K., **Evaluación educativa**, 2004,
 McMillan, J.H. y Schumacher, S., **Investigación Educativa**, 2007,
 Muñoz Justicia, J., **Análisis cualitativo de datos textuales con ATLAS/ti. Disponible en: <http://antalya.uab.es/jmunoz/cuali/Atlas5.pdf> http://www.atlasti.com/productintro_es.htm**, 2005,
 Murga Menoyo, M.ª Á., **Escenarios de innovación e investigación educativa**, 2005,
 Murillo, F.J. y Muñoz-Repiso, M. (Coords.), **La mejora de la escuela: un cambio de mirada**, 2002,
 Pérez Juste, R., **Evaluación de programas educativos**, 2006,
 Rosales López, C., **Didáctica: Innovación en la Enseñanza**, 2009,

Rosales López, C., **Valores sociales e Innovación Educativa**, 2009,

Sevillano García, M.L., **Estrategias innovadoras para una enseñanza de calidad**, 2004,

Stake, R.E., **Evaluación comprensiva y evaluación basada en estándares**, 2006,

Stoll, L. y Fink, D., **Para cambiar nuestras escuelas. Reunir eficacia y mejora**, 1999,

Tejada Fernández, J., **Estrategias de innovación en la formación para el trabajo**, 2009,

Tójar, J. C., **Investigación cualitativa: comprender y actuar**, 2006,

Torre, S. de la, **Innovación educativa**, 1997,

Torre, S. de la, **Cómo innovar en los centros educativos: estudio de casos**, 1998,

Townsend, T. (Ed.), **International Handbook of School Effectiveness and Improvement**, 2007,

Villar Angulo, L.M. y otros, **Creación de la excelencia en la Educación Secundaria**, 2009,

Outra bibliografía sobre Innovación

- Bolívar, A. (1999). *Cómo mejorar los centros educativos*. Madrid: Síntesis.
- Fullan, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona: Octaedro.
- Murillo, F.J. y Muñoz-Repiso, M. (Coords.) (2002). *La mejora de la escuela: un cambio de mirada*. Barcelona: Octaedro.
- Stoll, L., y Fink, D. (1999) *Para cambiar nuestras escuelas. Reunir eficacia y mejora*. Barcelona: Octaedro
- Townsend, T. (Ed.) (2007). *International Handbook of School Effectiveness and Improvement*. New York: Springer.
- Hargreaves, A, Andy, Lieberman, A., Fullan, M. y Hopkins, D. (2009). *Second International Handbook of Educational Change*. New York: Springer.

Outra bibliografía sobre Investigación

- Bisquerra, R. (Coord.). (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Madrid: La Muralla.
- Cochran-Smith, M.y Susan, L. (2002). *Dentro/fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal.
- Cohen, L. y Manion, L. (2002). *Métodos de investigación educativa*. Madrid: La Muralla.
- Elliot, J. (1990). *La investigación acción en educación*. Madrid: Morata.
- Fick, U. (2004). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- Kemmis, S. y McTaggart, R. (1988). *Cómo planificar la investigación-acción*. Barcelona: Laertes.
- Latorre, A. (2003). *La investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa*. Brcelona: Graó.
- Latorre, A. (2003). *La investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.
- Lieberman, A. y Miller, L. (eds) (2003). *La indagación como base de la formación del profesorado y la mejora de la educación*. Barcelona: Octaedro
- McMillan, J.H. y Schumacher, S. (2005). *Investigación educativa*. Madrid: Pearson.
- Sandín, M.P. (2003). *Investigación cualitativa en educación. Fundamentos y tradiciones*. Madrid: McGraw-Hill.
- Tójar Hurtado, J.C. (2006). *Investigación cualitativa. Comprender y actuar*. Madrid: La Muralla.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

Recoméndase:

- 1) Asistencia continuada a clases. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes.
 - 2) Dominio da informática a nivel usuario, o que supón o manexo de aplicacións de carácter xeral (por exemplo, de tratamento de textos, base de datos, programa de presentacións...), do correo electrónico e Internet.
 - 3) Actitude favorable e receptiva para a aprendizaxe.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua francesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua francesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01505			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Sotelo Dios, Patricia Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web	http://https://sites.google.com/site/didactiquedufle/			
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código				
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar			
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes			
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Capacidade de organización e planificación			
B3	Comunicación oral e escrita			
B4	Coñecemento dunha lingua estranxeira			
B5	Coñecementos de informática			
B6	Capacidade de xestión da información			
B7	Resolución de problemas			
B8	Toma de decisións			
B9	Traballo en equipo			
B10	Traballo nun contexto internacional			
B11	Habilidades nas relacións interpersoais			
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade			
B13	Razoamento crítico			
B14	Compromiso ético			
B15	Aprendizaxe autónoma			
B16	Adaptación a novas situacións			
B17	Creatividade			
B18	Lideranza			
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes			
B20	Iniciativa e espírito emprendedor			
B21	Motivación pola calidade			

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

1. Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educativo (MECR, Cadro 5).	B3 B11 B12 B19
2. Comprender a idea principal de filmes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	B3 B4 B10 B15 B19
3. Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	B3 B4 B10 B12 B15 B19
4. Comprender a descrición de acontecementos, sentimentos e desexos en cartas persoais.	B3 B4 B10 B11 B12 B15 B19
5. Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.	B3 B4 B7 B10 B11 B12 B15 B16 B19
6. Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	B3 B4 B10 B11 B15 B19
7. Poder tratar oralmente en francés, con fluidez e seguridade, de temas de interese para estudantes de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias e feitos, así como os seus soños, esperanzas e ambicións.	B3 B4 B10 B12 B15 B19
8. Poder explicar e xustificarse brevemente as súas opinións e proxectos.	B4 B10 B11 B12 B15 B19
9. Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	B3 B4 B10 B11 B12 B15 B19
10. Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal. Poder escribir cartas persoais que describan experiencias e impresións.	B3 B4 B5 B10 B11 B12 B15 B19
11. Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinaria entre elas, os A1 criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos sobre os procedementos de ensino e A3 aprendizaxe respectivos.	B1

12. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	A2 A3 A4	B2 B4 B9 B11 B14 B16 B17 B18 B19 B21
13. Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	A3 A5	B7 B9 B14 B18 B21
14. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes.	A10	B1 B5 B6 B13 B14 B17 B21
15. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	A3	B1 B4 B13
16. Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, as competencias e estratexias comunicativas.	A3	B1 B2 B4 B6 B13 B19
17. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (MECR, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).	A3	B1 B4 B6 B12 B13 B19
18. Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A1 A3	B1 B3 B4 B13
19. Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.	A1 A3 A12	B1 B4 B13 B14 B21
20. Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativa da lingua estranxeira.	A1 A2 A3	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B10 B11 B12 B13 B14 B17 B19 B20 B21

21. Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.	A1 A2 A3 A10	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B12 B13 B14 B17 B19 B21
22. Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e lexicais.	A2 A3	B2 B3 B4 B5 B6 B14 B15 B17 B21
23. Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.	A2 A3	B2 B3 B4 B9 B11 B12 B14 B16 B17 B19 B21
24. Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.	A2 A3 A10 A11	B2 B3 B4 B5 B9 B11 B12 B14 B15 B16 B17 B19 B21
25. Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.	A2 A3 A10	B2 B3 B4 B9 B11 B14 B15 B17 B19 B21
26. Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.	A2 A3 A10	B1 B2 B4 B5 B8 B9 B13 B14 B17 B21

Contidos

Tema

2. Identificación de oportunidades na contorna para fomentar a propia aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos. Uso de internet para aprendizaxe autónoma.	2a. As variábeis do ensino das linguas estranxeiras na educación primaria: idioma, lingua inicial, contexto sociocultural, necesidades e obxectivos. 2b. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras. 2c. Aprendizaxe da lingua estranxeira por proxectos na Educación Primaria.
3. A presentación de novos elementos funcionais, gramaticais e lexicais na aula de francés. A práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.	3a. O nivel A1 do MEQR en educación infantil: obxectivos, contidos e competencias. 3b. O DCB de Educación Primaria e a aprendizaxe das linguas estranxeiras. 3c. Actividades para traballar as competencias lingüísticas en lingua estranxeira na Educación Primaria: comprensión oral e escrita, expresión oral e escrita.
4. O lugar dos xogos gramaticais na aula; crear e levar a cabo actividades que fomentan a produción comunicativa e autónoma na aula. Contos na aula de lingua estranxeira.	4a. Cancións e música na clase de francés en Educación Primaria. 4b. O papel dos contos na clase de francés de Educación Primaria. 4d. O uso do xogo na clase de francés de Educación Primaria.
5. A unidade didáctica: preparación dunha unidade didáctica elección de temática, identificación de metas, obxectivos e de competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas, planificación e temporalización da unidade.	5a. A escolla de materiais para traballar na aula: documentos pedagoxizados e documentos auténticos. 5b. Temporalización de obxectivos, contidos e actividades
6. A avaliación: avaliar a propia experiencia con esta materia en termos das necesidades e obxectivos identificados ao comezo do curso; a avaliación do francés na aula de Primaria, por parte do profesor e por parte do alumno.	6a. A avaliación da comprensión oral e escrita. 6b. A avaliación da expresión oral e escrita.
7. Lingua. Quen son?	7a. Características físicas, afectivas e persoais: describirse a si mesmo e os demais en termos da aparencia e do carácter. Identificar alguén mediante a súa descrición. 7b. Expresar o acordo e o desacordo; técnicas de clarificación, paráfrase e verificación.
8. Lingua. A medio no que vivimos.	8a. Descrición de vivendas e lugares. 8b. Comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer. 8c. Orientarse na cidade.
9. Lingua. Solicitar un traballo.	9a. Comprender textos relacionados co mundo laboral 9b. Practicar entrevistas de traballo en parellas. 9c. Ler e escribir cartas de solicitude de emprego.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	25	50
Proxectos	25	50	75
Presentacións/exposicións	3	0	3
Debates	11	11	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistras desenvolveranse con toda a clase, nas horas de grupo A. Nelas o profesor sinalará os conceptos esenciais dos diferentes puntos dos contidos da materia. Tamén trasladará ao alumnado unha serie de preguntas que se deberán responder nas horas de debate ou no grupo que se creará para a materia na rede social máis usada pola clase. O profesor tamén indicará bibliografía e sitografía útil para o alumnado procurar información e encontrar respostas.

Proxectos	Ao longo do curso, o profesor propondrá un mínimo de catro tarefas que integrarán o portfolio ou blog de aprendizaxe que deberá presentar oralmente cada alumno no final do cuadrimestre. As datas de realización das tarefas serán establecidas nas sesións de debate, pero non se aconsella que se superen as dúas semanas para a súa realización. Preferentemente, nas horas de tipo B, o profesor guiará o alumnado para a execución destas tarefas.
Presentacións/exposicións	Desenvolveranse no final no cuadrimestre durante o período de exames establecido no calendario académico. Nestas sesións cada alumno deberá expor oralmente na aula o seu portfolio de aprendizaxe no tempo establecido previamente polo profesor e a clase.
Debates	Desenvolveranse preferentemente nas horas de tipo C, aínda que tamén se poderán programar encontros dixitais. O alumnado deberá achegar respostas e ideas sobre as preguntas que se formulen nas sesións maxistras. As horas de debate tamén se poderán usar para negociar datas, horarios, criterios e metodoloxía do sistema de avaliación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.
Proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.
Presentacións/exposicións	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.
Debates	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia ou do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Proxectos	Ao longo do curso o alumnado deberá realizar unha serie de tarefas ou proxectos relacionados cos contidos da materia. Cada proxecto será avaliado de xeito anónimo por un grupo do alumnado conformado aleatoriamente. O conxunto das tarefas ou proxectos realizados por cada alumno constituirá o seu portfolio de aprendizaxe, que se irá completando en formato blog. A media das notas obtidas en cada proxecto constituirá o 50% da nota final da materia. Para poder ser avaliado na primeira convocatoria, o alumnado deberá realizar todas as tarefas propostas nos prazos fixados pola clase.	50
Presentacións/exposicións	Nas datas establecidas na clase durante o período de exames do cuadrimestre, o alumnado deberá presentar oralmente o seu portfolio de aprendizaxe, froito das tarefas parciais encargadas polo profesor e que estarán recollidas nun blog de aprendizaxe. O alumnado deberá ter realizado todas as tarefas propostas ao longo do curso para ser avaliado na primeira convocatoria. Cada estudante disporá de 10 minutos e poderá usar os medios audiovisuais que a facultade pon ao seu dispor. As exposicións serán públicas, aínda que o/a alumno/a poderá decidir se quere realizar a exposición só en presenza do profesor. As exposicións de cada estudante serán avaliadas segundo unha grella de avaliación cuxos criterios e baremo serán negociados na aula ao inicio do cuadrimestre. Sexa como for, nos criterios de avaliación que conformarán esta grella terase en conta a asistencia ás aulas.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non viñer ás aulas e/ou que non elaborar a totalidade das tarefas do portfolio de aprendizaxe nos prazos establecidos non poderá realizar a presentación oral do portfolio de aprendizaxe. Nese caso, será avaliado como non presentado en primeira convocatoria.

O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grella establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver.

Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés, o galego e o castelán. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa. O alumnado poderá empregar calquera das tres linguas de traballo, tanto da comunicación oral ou escrita como nas tarefas parciais e presentación final. Os enunciados do exame en segunda convocatoria estarán redactados en lingua francesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das tres linguas de traballo da materia.

Bibliografía. Fontes de información

PÁXINA WEB DA MATERIA

<https://sites.google.com/site/didactiquedufle/>

BIBLIOGRAFÍA

BENTLEY, K. (2010): The TKT (Teaching Knowledge Test) course : CLIL Module (Content and Language Integrated Learning), Cambridge, Cambridge University Press.

BOYER, H. et al. (1990): Nouvelle introduction à la didactique du FLE, Paris, Clé International.

CALAQUE, E. (1997): L'enseignement précoce du français langue étrangère: bilans et perspectives, Grenoble, LIDILEM / Université Stendhal Grenoble 3.

CONSEIL DE L'EUROPE (2001): Cadre Européen Commun de Référence pour les langues: Apprendre, enseigner, évaluer, Strasbourg, Conseil de l'Europe.

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA (2008): Lexislación da Educación Primaria en Galicia, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia.

COURTILLON, J. (2003): Élaborer un cours de FLE, Paris, Hachette.

CUQ, J. P. (1996): Une introduction à la didactique de la grammaire en français langue étrangère, Paris, Didier-Hatier.

CUQ, J. P. et GRUCA, I. (2009): Cours didactique du français langue étrangère et seconde, Grenoble, Presses Universitaires de Grenoble.

CYR, P. et GERMAIN, C. (1998) : Les stratégies d'apprentissage, Paris, Clé-International.

DALE L. et TANNER, R. (2012): CLIL activities : a resource for subject and language teachers, Cambridge, Cambridge University Press.

ESCOBAR C., EVNITSKAYA N., MOORE E. e PATIÑO, A. [eds.] (2011): AICLE - CLIL -EMILE. Educació plurilingüe: Experiencias, research & polítiques. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.

EURYDICE (2006): L'enseignement d'une matière intégré à une langue étrangère (EMILE) à l'école en Europe, Bruxelles, Commission Européenne.

GERMAIN, C. (1991): Le point sur l'approche communicative en didactique des langues, Canada-Québec, Centre éducatif et culturel.

HIRSCHPRUNG, N. (2005): Apprendre et Enseigner avec le Multimedia, Paris, Hachette.

LASAGABASTER, D. e RUÍZ, Y. [eds.] (2010): CLIL in Spain: Implementation, Results and Teacher Training. Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing.

NOËL-JOTHY, F. et SAMPSONIS, B. (2006): Certifications et outils d'évaluation en FLE, Paris, Hachette.

- PORCHER, L. (2004): L'enseignement des langues étrangères, Paris, Hachette.
- PUREN, C. (1988): Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues, Paris, Nathan-Clé International.
- SAN ISIDRO, F.X. [coord.] (2009): CLIL: Integrando linguas "a través" do currículo, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia.
- SAN ISIDRO, F.X. [coord.] (2011): Materiais plurilingües 3.0: Formación, creación e difusión, Santiago de Compostela, Xunta de Galicia.
- VELTCHEFF C. et HILTON, S. (2003): L'évaluation en FLE, Paris, Hachette.
- VÉRONIQUE, D. et alii (2009): L'acquisition de la grammaire du français, langue étrangère, Paris, Didier.
- VIGNER, G. (2004): La grammaire en FLE, Paris, Hachette.
- WEISS, F. (2002): Jouer, communiquer, apprendre. Paris, Hachette.
- YAICHE, F. (1996) : Les simulations globales, mode d'emploi, Paris, Hachette.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501

Lingua e literatura: Español/P02G120V01603

Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

Lingua española/P02G120V01303

Lingua galega/P02G120V01404

Outros comentarios

Recoméndase que o alumnado matriculado teña estudado, ao menos, dous anos de lingua francesa en ESO e/ou Bacharelato. Así mesmo, aconséllase que, tras cursar esta materia, o alumnado continúe adquirindo máis competencias en lingua francesa na Escola Oficial de Idiomas ou no Centro de Linguas da universidade.

O profesor pediralle ao alumnado que dispoña dun perfil en Google (gmail), en Facebook e en Edmodo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da lingua e literatura: Español**

Materia	Didáctica da lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01506			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Montero Santalla, José Martín			
Profesorado	Díaz Lage, Santiago Montero Santalla, José Martín			
Correo-e	santalla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das metodoloxías, actividades e recursos que proporcionen aos alumnos de E.Primaria unha competencia comunicativa que implica o mellor uso da lingua nos seus catro aspectos: oral, lectoescribano, gramatical e literario.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B13	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender los principios básicos de las ciencias del lenguaje y de la comunicación	A1
Conocer el currículo escolar de la lengua española y de la literatura.	A1
Adquirir coñecementos en torno aos procedementos de ensino e aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	A1 A2

Saber aplicar estrategias didácticas para mejorar el proceso de desarrollo de las habilidades lingüísticas de expresión y comprensión oral	A2 A3 A10	B2 B3 B11 B16 B17
Conocer el proceso de aprendizaje de la lengua escrita y su enseñanza.	A2 A3 A10	B1 B2 B3 B6 B10 B11 B15 B16 B21
Desarrollar estrategias didácticas para la comprensión del texto escrito y promover la creatividad	A2 A10	B2 B3 B9 B13 B17
Conocer y utilizar adecuadamente recursos para fomentar la lectura como fuente de placer y de enriquecimiento personal.	A1 A10 A11	B1 B2 B3 B6 B11 B13 B15 B17 B20 B21
Desarrollar y evaluar contenidos del currículum mediante recursos didácticos apropiados y promover las competencias correspondientes en los estudiantes.	A1 A2 A3 A5 A10	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B9 B11 B13 B15 B17

Contidos

Tema	
A APRENDIZAXE DA LECTOESCRITURA	1.-Cando se debe iniciar a aprendizaxe da lectoescritura? 2.- Os métodos de lectoescritura. 3.- O enfoque constructivista. 3.- Perfeccionamento lector. 4.- A lectura eficaz.
DIDÁCTICA DA ESCRITURA E DA CALIGRAFÍA	1.- Factores que interveñen no proceso de escritura. 2.- Evolución do material no desenvolvemento da escritura. 3.- Tipos de letra e tipos de pauta. 4.- A postura. 5.- A aprendizaxe da escritura no neno zurdo. 6.- Avaliación e ensino *correctiva.
DIDÁCTICA DA ORTOGRAFÍA	1.- Aprendizaxe da ortografía de uso. 2.- Aprendizaxe da ortografía de regras. 3.- Procedementos didácticos. 4.- Actividades e recursos para o ensino da ortografía. 5.- A pedagogía da falta na avaliación da ortografía.
DIDÁCTICA DO VOCABULARIO	1.- Adquisición e enriquecemento do vocabulario. 2.- Clases de vocabularios. 3.- Relacións de significado. 4.- Estratexias, recursos e actividades para o desenvolvemento do vocabulario.

DIDÁCTICA DA EXPRESIÓN ORAL

- 1.- A elocución.
- 2.- A narración e a descrición.
- 3.- A conversación e o debate.
- 4.- A exposición.
- 5.- Recursos e aplicacións didácticas para o desenvolvemento das habilidades lingüísticas.

DIDÁCTICA DA EXPRESIÓN ESCRITA

- 1.- Composición de textos e propiedades textuais.
 - 1.1 Textos descritivos.
 - 1.2. Textos narrativos.
 - 1.3. Textos expositivos.
- 2.- Tipos de escritos.
- 3.- O taller de escritura creativa.
- 4.- Avaliación da expresión escrita.

DIDÁCTICA DA GRAMÁTICA

- 1.- A aprendizaxe da gramática na E. Primaria.
- 2.- Información gramatical e gramática.
- 3.- Contido do ensino
- 4.- Procedementos didácticos.

DIDÁCTICA DA LITERATURA

- 1.- A literatura infantil.
- 2.- Criterios para a selección de textos.
- 3.- A literatura de tradición oral.
- 4.- Iniciación á creación literaria:
 - 4.1.- A poesía.
 - 4.2.- O conto.
 - 4.3.- O teatro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	16	32	48
Traballos de aula	16	32	48
Seminarios	7	0	7
Presentacións/exposicións	10	20	30
Titoría en grupo	3	0	3
Traballos e proxectos	10	0	10
Probos de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición sobre os contidos da materia, a metodoloxía e a avaliación.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais expóñense os contidos teóricos de cada tema e que servirán de base para a realización dos traballos que han de realizar os alumnos.
Traballos de aula	Os alumnos desenvolverán na aula as actividades prácticas que, previamente, preparen de xeito individual, sobre un tema do programa, relacionándoas coas dos demais membros do grupo e nas que o profesor actuará como coordinador.
Seminarios	Nos seminarios ampliaranse os contidos tratados na sesión maxistral, propoñendo e comentando novas actividades que ilustren o tema con maior profundidade.
Presentacións/exposición	Exposición por parte do alumnado dos traballos realizados por eles sobre distintos temas da materia.
Titoría en grupo	Nas titorías o profesor supervisa os traballos prácticos do grupo asesorándoos e orientándoos na súa realización e podendo considerar a achega que cada alumno fai ao desenvolvemento dos mesmos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.
Titoría en grupo	Tanto nos traballos de aula como na titoría de grupo, o alumno recibirá unha atención personalizada, coa que o profesor orientará as súas propostas, escoitará as súas opinións e aclarará as dúbidas que poidan xurdir sobre as tarefas nas que o grupo está a traballar ou sobre calquera tema relacionado coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	TRABALLO INDIVIDUAL. Valoración das actividades propostas:- Corrección na súa realización.- Estruturación e sistematización.-Elaboración de recursos didácticos.-Orixinalidade e creatividade.- Capacidade de autoavaliación da propia aprendizaxe.TRABALLO GRUPAL. Valorarase:-Asistencia e participación en todas as actividades apuntadas na metodoloxía docente.-Adecuación e pertinencia dos contidos tratados.-Claridade e coherencia na exposición.-Creación grupal de recursos didácticos.-Manexo de bibliografía rica, variada e actualizada.	75
Probas de resposta curta	O alumno poderá realizar unha proba final de resposta curta, onde deberá demostrar tanto o seu coñecemento teórico-práctico dos contidos da materia, desenvolvidos nas sesións maxistras e os seminarios, como o seu nivel competencial da lingua: expresión correcta, adecuada, cohesionada e coherente, nun nivel operativo eficaz.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para conseguir unha avaliación continua positiva, esíxese aprobar de maneira independente cada proba.
- As competencias adquiridas en primeira convocatoria, manteranse ata segunda.

Bibliografía. Fontes de información

- CASSANY, Daniel, y otros, Enseñar lengua. Barcelona, Graò, 200 (5ª ed.).
- MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria. Madrid, Pearson Educación, 2003.
- PRADO ARAGONÉS, Josefina, Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI. Madrid, La Muralla, 2004.
- DALE, Philip S., Desarrollo del lenguaje. Un enfoque psicolingüístico. México, Trillas,1980.
- HOCKETT, Charles F., Curso de lingüística moderna. Buenos Aires, Eudeba, 1972 (2ª ed.).
- LENNEBERG, Eric H. y LENNEBERG, Elizabeth (compil.), Fundamentos del desarrollo del lenguaje. Madrid, Alianza Universidad, 1982.
- LENNEBERG, Eric H., Fundamentos biológicos del lenguaje. Madrid, Alianza, 1985. (3ª ed.).
- MALMBERG, Bertil, La lengua y el hombre. Madrid, Istmo, 1986 (10ª ed.).
- MONFORT, Marc y JUÁREZ, Adoración, El niño que habla. El lenguaje oral en el preescolar. Madrid, CEPE, 1987.
- RONDAL, Jean A., El desarrollo del lenguaje. Barcelona, Ed. Médica y Técnica, 1982.
- RONDAL, Jean A., Lenguaje y educación. Barcelona, Ed. Médica y Técnica, 1980.
- CARLINO, P., y SANTANA, D. (coord.), Leer y escribir con sentido. Una experiencia constructivista en Educación Infantil y Primaria. Madrid, Visor, 1999.
- DÍEZ de ULZURRUN, Ascen (coord.), El aprendizaje de la lectoescritura desde una perspectiva constructivista, 2 vol. Barcelona, Graò, 2005 (5ª ed.).
- FONS ESTEVE, Montserrat, Leer y escribir para vivir. Alfabetización inicial y uso real de la lengua escrita en la escuela. Barcelona, Graò, 2004.
- MARUNY CURTO, Lluís, y otros, Escribir y leer. Materiales curriculares para la enseñanza y el aprendizaje del lenguaje escrito, de tres a ocho años, 3 vols.
- MENDOZA FILLOLA, Antonio (coord.), Didáctica de la lengua y la literatura para Primaria. Madrid, Pearson Educación, 2003.
- PRADO ARAGONÉS, Josefina, Didáctica de la lengua y la literatura para educar en el siglo XXI. Madrid, La Muralla, 2004.
- SMITH, Carl B., y DAHL, Karin L., La enseñanza de la lectoescritura: un enfoque interactivo. Madrid, M.E.C./Visor, 1989.
- TOLCHINSKY, Liliana, y SIMÓ, Rosa, Escribir y leer a través del curriculum. Barcelona, U. de Barcelona/Horsori, 2001.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua inglesa e a súa didáctica**

Materia	Lingua inglesa e a súa didáctica			
Código	P02G120V01507			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Vázquez García, Celia			
Profesorado	Duncan Barlow, Karen Joan Vázquez García, Celia			
Correo-e	celiavg@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Teniendo en cuenta el carácter lingüístico y didáctico de esta materia se pretende reforzar el nivel de competencia comunicativa en la lengua extranjera además de ofrecer al alumnado una visión metodológica sobre la enseñanza de la lengua extranjera en las aulas de Primaria.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B4	Coñecemento dunha lingua estranxeira
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender as ideas principais do discurso falado cando este é claro e normal e se tratan asuntos cotiáns dos ámbitos persoal, público, profesional e educativo (MECR,Cadro 5).	B3 B11 B12 B19
Comprender a idea principal de filmes e de programas de radio ou televisión que tratan temas actuais ou de interese persoal ou profesional, cando a articulación é relativamente lenta e clara.	B3 B4 B10 B15 B19
Comprender textos escritos redactados nunha lingua de uso habitual e cotián ou relacionada co traballo.	B3 B4 B10 B12 B15 B19
Saber desenvolverse en case todas as situacións que se lle presentan cando viaxa onde se fala esa lingua.	B3 B4 B7 B10 B11 B12 B15 B16 B19
Poder participar espontaneamente nunha conversa que trate temas cotiáns de interese persoal ou que sexan pertinentes para a vida diaria (por exemplo familia, afeccións, traballo, viaxes e acontecementos actuais).	B3 B4 B10 B11 B15 B19
Poder tratar oralmente en inglés, con fluidez e seguridade, de temas de interese para estudantes de educación primaria. Saber enlazar frases de forma sinxela co fin de describir experiencias , feitos, e ambicións.	B3 B4 B10 B12 B15 B19
Poder explicar brevemente as súas opinións e proxectos.	B4 B10 B11 B12 B15 B19
Saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións.	B3 B4 B10 B11 B12 B15 B19
Ser capaz de escribir textos sinxelos e ben enlazados sobre temas que lle son coñecidos ou de interese persoal.	B3 B4 B5 B10 B11 B12 B15 B19

Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	A2 A3 A4	B2 B4 B9 B11 B14 B16 B17 B18 B19 B21
Fomentar a convivencia no aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes.	A3 A5	B7 B9 B14 B18 B21
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes.	A10	B1 B5 B6 B13 B14 B17 B21
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	A3	B1 B4 B13
Manexar os conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, as competencias e estratexias comunicativas.	A3	B1 B2 B4 B6 B13 B19
Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais, e pragmáticas (MECR, Capítulo 5, Seccións 5.2.1, 5.2.2 e 5.2.3).	A3	B1 B4 B6 B12 B13 B19
Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino.	A1 A3	B1 B3 B4 B13
Coñecer o currículo escolar da lingua estranxeira.	A1 A3 A12	B1 B4 B13 B14 B21
Saber desenvolver un programa de ensino e aprendizaxe comunicativa da lingua estranxeira.	A1 A2 A3	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B10 B11 B12 B13 B14 B17 B19 B20 B21

Ser capaz de preparar e aplicar unha unidade didáctica.	A1 A2 A3 A10	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B12 B13 B14 B17 B19 B21
Ser capaz de presentar novos elementos funcionais, gramaticais e lexicais.	A2 A3	B2 B3 B4 B5 B6 B14 B15 B17 B21
Saber facilitar a práctica oral na aula mediante actividades comunicativas en parellas e grupos	A2 A3	B2 B3 B4 B9 B11 B12 B14 B16 B17 B19 B21
Saber crear oportunidades para a produción libre e comunicativa mediante xogos, actividades lúdicas e creativas.	A2 A3 A10 A11	B2 B3 B4 B5 B9 B11 B12 B14 B15 B16 B17 B19 B21
Saber como fomentar a lectura e animar a escribir.	A2 A3 A10	B2 B3 B4 B9 B11 B14 B15 B17 B19 B21
Comprender distintas formas de avaliación e de auto-avaliación e saber levar a avaliación a cabo.	A2 A3 A10	B1 B2 B4 B5 B8 B9 B13 B14 B17 B21

Contidos	
Tema	
DIDÁCTICA. Introducción a materia	A. Presentación do alumnado. Experiencias persoais do aprendizaxe da lingua estranxeira. Identificación de oportunidades no entorno para fomentar o propio aprendizaxe e diagnóstico de necesidades e obxectivos.
D1- Ensinanza comunicativa da lingua estranxeira.	B. Introducción aos conceptos básicos do ensino comunicativo dunha lingua estranxeira, incluíndo as funcións lingüísticas, e as competencias e estratexias comunicativas.
D2- Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras. Presentación e práctica.	2.1 Presentación de novos elementos funcionais, gramaticales e léxicos na aula de lingua estranxeira. 2.3 Práctica oral mediante actividades comunicativas en parellas e grupos.
D3- Metodoloxía 2: Producción, creatividade e xogo.	3.1 O lugar dos xogos na aula como método de aprendizaxe. 3.2 Cancións tradicionais anglófonas 3.3 Panxoliñas 3.4 O contacontos na aula de lingua estranxeira. 3.5 técnicas do inglés para a clase (idiomatic classroom phrases)
D4- A unidade didáctica	4.1 Obxectivos 4.2 Competencias lingüísticas, socioculturais, discursivas e estratéxicas. 4.3 Planificación e temporalización da unidade. 4.4 A avaliación 4.5 A utilización do PEL (portfolio europeo das linguas) como ferramenta de traballo.
L1- Quen somos? Descrición física e de personalidade.	1.1 Características físicas, afectivas e persoais: describirse a si mesmo e aos demais en termos da aparencia e do carácter. Identificar alguén mediante a súa descrición. 2.2 Expresar o acordo e o desacordo. 2.3 técnicas do inglés para a clase (idiomatic classroom phrases).
L2- O medio no que vivimos.	2.1 Descrición de vivendas e lugares. 2.2 Orientarse na cidade. 2.3 Comprensión de anuncios de pisos e vivendas en aluguer.
L3- A xente e os seus hábitos.	3.1 Lectura do periódico. Os libros favoritos. A televisión e o cine. Os xogos electrónicos. 3.2 Os hábitos de compra. As marcas comerciais. 3.3 A roupa favorita 3.5 Comparando e contrastando
L4- A práctica do deporte na sociedade actual.	4.1 descrición dos deportes que poden practicarse. Habilidades deportivas. 4.2 O deporte e o xénero do deportista. Desigualdades. 4.3 Expresión das vantaxas e desvantaxas dos deportes. 4.4 Os conectores lingüísticos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	30	25	55
Presentacións/exposicións	12	28	40
Estudos/actividades previos	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	10	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a asignatura.
Sesión maxistral	As sesións maxistras desenvolveranse nas horas de grupo A. Nelas trataranse os contidos de didáctica das linguas estranxeiras. Ademais, o alumnado deberá participar nas actividades que propoña o profesor no grupo da Rede Social da universidade.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e un grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, proxecto...Se poderá levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Estudios/actividades previas	Búsqueda, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán de forma autónoma por parte do alumnado.
------------------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará no inicio do cuadrimestre. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario ou a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. Resolución de problemas e/ou exercicios A atención personalizada realizarase durante o horario de atendimento que o profesor detallará no inicio do cuadrimestre. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario ou a través do correo electrónico. Nestas horas de atendimento o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación continua: Presentación e exposición oral na aula dun traballo sobre unha unidade didáctica, co apoio de material. Se valorará a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral. Poderá realizarse de forma individual ou en grupo.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación continua que inclúen actividades ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Se levarán a cabo despois do remate de cada unidade.	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	A docente recollerá na clase os resultados das actividades de comprensión e expresión escritas, os resultados dos traballos sobre a lectura dun libro, ou visionado dun filme ou sobre a temática da materia. Se poden levar a cabo de maneira individual. O obxectivo é obter mostras da evolución do alumnado e verificar a súa asistencia ás sesións presenciais.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Posto que a materia ten dúas partes diferenciadas a avaliación terá unha parte centrada na didáctica e outra na lingua. A avaliación será continua. Por tanto a asistencia a clase é importante.

Calquera situación extraordinaria debe ser comunicada ao profesorado para a súa consideración.

Se o alumnado non pode cumprir os requisitos da avaliación continua poderá renunciar a esta, sempre que teña motivos xustificadas e infórtese ao profesorado antes de 20 de setembro. Neste caso será avaliado ao final do cuadrimestre cun único exame con probas escritas e orais (70%+30%). Este exame terá lugar nas datas habituais do calendario escolar antes das vacacións de nadal.

Exame final: Estará composto de dúas probas, unha escrita relacionada cos contidos do programa, e de aprobar a escrita, unha proba oral, no que o/o alumno/deberaa saber narrar unha historia ou relato, a trama dun libro ou película, e poder describir as súas reaccións. A data do exame escrito será a da data oficial fixada polo centro. As datas dos exames orais acordaranse segundo as dispoñibilidades de horarios do centro e do alumnado que aprobase o exame escrito.

Outros comentarios e segunda convocatoria

Na segunda edición de actas de xullo, todo o alumnado (os que non superaron a materia mediante a avaliación continua e os que non aprobaron o exame final de cuadrimestre) será avaliado mediante un exame final cunha proba escrita e outra oral (70%+30%) nas datas de exames oficiais establecidas polo centro.

Bibliografía. Fontes de información

Material entregado polo profesorado na primeira semana do curso.

Albuquerque, R. et al. (1990) *En el aula de Inglés*. Madrid: Longman.

Bestard Monroig, J. y Pérez Martín M.C. (1992) *La didáctica de la lengua inglesa. Fundamentos lingüísticos y metodológicos*. Madrid: Editorial Síntesis.

Collins diccionario español-inglés-inglés-español (2002) Barcelona: Grijalbo

- Doff, A. (1994) *Teach English*. Cambridge: Cambridge University Press
- Elsworth, S. y Walker, E. (2007) *Grammar Practice for Intermediate Students*. Madrid: Pearson Longman
- Estaire, S. y Zanón, J. (1999) *Planning classwork: a task-based approach*. Oxford: Heinemann.
- García Arreza, M. et al. (1994) *La lengua inglesa en la Educación Primaria*. Málaga: Ediciones Aljibe.
- Halliwell, S. (1993) *La Enseñanza del Inglés en la Educación Primaria*. Madrid: Longman
- Oxford Spanish Dictionary: Spanish-English, English Spanish (2008) Oxford: Oxford University Press.
- Hearn, I. y Garcés, A. (2003) *Didáctica del Inglés para Primaria*. Madrid: Pearson Education.
- Hughes, Glyn S. (1986) *A Handbook of Classroom English*. Oxford: Oxford University Press
- Madrid, D. y McLaren N. (eds.) (2004) *TEFL in Primary Education*. Granada: Editorial de la Universidad de Granada.
- Pastor Cisneros, S. (2004) *Aprendizaje de Segundas Lenguas*. Universidad de Alicante.
- Redman, S. (2000) *English Vocabulary in Use. Pre-Intermediate/Intermediate (with answers)*. Cambridge: C.U.P.
- Ruiz Bikandi, U. (2000) *Didáctica de la Segunda Lengua en Educación Infantil y Primaria*. Madrid: Síntesis.
- Salaberri, S. (1995) *Classroom language: Handbooks for the English Classroom*. Oxford: Heinemann.
- Vale, D. y Feunteun, A. (1995) *Teaching Children English: An Activity Based Training Course*. Cambridge: Cambridge University Press.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506
Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501
Lingua francesa e a súa didáctica/P02G120V01505
Lingua e literatura: Español/P02G120V01603
Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205
Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103
Lingua española/P02G120V01303
Lingua galega/P02G120V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación física e a súa didáctica na educación primaria**

Materia	Educación física e a súa didáctica na educación primaria			
Código	P02G120V01601			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Profesorado	Alvariñas Villaverde, Mirian			
Correo-e	myalva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura ten como obxectivo principal proporcionar ao alumnado os coñecementos e experiencias necesarias para desenvolver o proceso de ensino-aprendizaxe a través da motricidade na Educación Primaria. Busca ofrecer aos/ás estudantes unha visión dos distintos elementos que se relacionan coa Didáctica da Educación Física; por iso abordaranse cuestións de tipo histórico-cultural, de programación, de currículo, de intervención e de avaliación. Así mesmo, preténdese formalas/los en diferentes competencias relacionadas coa capacidade de aprender de forma autónoma, tanto grupal como individualmente, deseñando, analizando e desenvolvendo propostas propias da disciplina. O manexo de fontes documentais, a integración de coñecementos doutras materias, o uso de novas tecnoloxías e a participación activa serán compoñentes importantes para a consecución dos obxectivos da materia.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios que contribúen á formación cultural, personal e social, desde a educación física	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A9	B11
	A12	B12
		B13
		B14
		B15
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	
Coñecer o currículo escolar da educación física	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A8	B8
	A9	B9
	A10	B10
	A12	B11
		B12
		B13
		B14
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	

Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A9	B10
	A10	B11
	A12	B12
		B13
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A9	B10
	A10	B11
	A11	B12
	A12	B13
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
Comprender a necesidade e dispoñer dos recursos didácticos adecuados para dar respostas a todos os alumnos desde unha perspectiva da diversidade	A1	B1
	A2	B2
	A3	B3
	A4	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A8	B9
	A9	B10
	A10	B11
	A11	B12
	A12	B13
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	
	B20	
	B21	
	B22	

Contidos

Tema

BLOQUE I. Marco histórico-terminolóxico e introdución á Didáctica da Educación Física	Tema 1. A "Educación Física" /motricidade e a súa relación coa educación integral da persoa
	Tema 2. Fundamentación teórica da Didáctica a través da actividade física e o deporte
	Tema 3. Aspectos introdutorios sobre programación de aula
BLOQUE II. A programación de aula: programa anual, unidades didácticas e sesións	Tema 4. A Unidade Didáctica en Educación Física
	Tema 5. A sesión en Educación Física
BLOQUE III. O currículo de Educación Física en Educación Primaria	Tema 6. Competencias básicas, principios e obxectivos en Educación Primaria
	Tema 7. Os contidos da Educación Física en Educación Primaria
	Tema 8. Os criterios de avaliación
BLOQUE IV. A intervención didáctica	Tema 9. A tarefa motora
	Tema 10. Métodos de práctica
	Tema 11. Métodos para a xestión da disciplina e resolución de conflitos
	Tema 12. Métodos para a organización espacial e material
	Tema 13. Métodos para a formación e distribución de grupos
	Tema 14. Métodos para a comunicación: a retroacción
	Tema 15. Estilos e/ou métodos de ensino
BLOQUE V. A avaliación en Educación Física	Tema 16. A avaliación: fundamentos e instrumentos en Educación Física

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	4	8
Traballos de aula	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introdutorias	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado en base ás premisas plantexadas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve exercicios.
Traballos de aula	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo.
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introdutorias	Exposición previa de aspectos introdutorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atenderanse as cuestións e dúbidas que suscite o alumnado nas clases e no horario de titorías
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Atenderanse as cuestións e dúbidas que suscite o alumnado nas clases e no horario de titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	50
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% si a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0

Traballos de aula	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade do traballo, a progresión, etc.	20
Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia en primeira convocatoria e de xeito continuo o alumnado ten que superar a parte práctica (50%) tal e como se describe no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén someterase a un exame de parte teórica (50%) o día oficial do exame. Cómpre aprobar as dúas partes, teórica e práctica, para superar a materia.

En resolución de problemas:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade do contido, a coherencia, aspectos formais, etc.

Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o examen se valorase cun 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.

Quen non cumpla cos requisitos da práctica de xeito continuo, terá que presentarse en xunio ou xulio a unha avaliación consistente en:

- a) examen sobre a parte teórica da materia: 5 puntos
- b) examen sobre a parte práctica da materia: 5 puntos

E imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje. Blazquez, D. (1990). . Contreras, O. R. (2001). Madrid: Síntesis

Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista. Decreto 130/2007, de 28 de junio, por el que se establece el currículo de educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia (D.O.G.A. nº 132, de 9 de julio)

Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados. Galera, A. (2001). . Barcelona: Paidós.

Manual de didáctica de la Educación Física: una perspectiva constructivista integradora. Vol. 2. Funciones de programación López, V.M.; Monjas, R. y Pérez, D. (2003). . Barcelona: INDE.

Nuevas propuestas lúdicas para el desarrollo curricular de Educación Física. Ortí, J. (2004). Barcelona: INDE.

Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad Pratt, M. y Soler, S. (2003). . Barcelona: INDE.

Didáctica de la Educación Física para Primaria Sánchez Gómez, R. (1997). Juegos deportivos y experiencia satisfactoria: sugerencias para la Educación Física basadas en la participación, la igualdad y la comprensión. En S. Camarero, V. Tella y J. J. Mundina, (pp. 187-214). Valencia: Promolibro.

Actividad física, condición física y salud Valle, S. (2007). . Barcelona: INDE.

Planificar en educación física Zagalaz, M.L. (2001). Jaén: Universidad de Jaén.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Galego**

Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	P02G120V01602			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Alonso Núñez, Aquilino Santiago			
Profesorado	Alonso Núñez, Aquilino Santiago			
Correo-e	aalonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Os obxectivos desta materia son lingüísticos e literarios. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos lingüísticos non impartidos en cursos anteriores (historia da lingua e lingua e sociedade fundamentalmente) e para fornecerlle ao alumnado os rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios e/ou prosísticos.</p> <p>Entre os coñecementos lingüísticos, trátase, especialmente, a situación lingüística de Galicia contextualizada dentro da situación lingüística mundial. Este coñecemento debe preparar aos futuros mestres e mestras para resolver con eficacia os problemas derivados da situación lingüística galega e, en xeral, para afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües e multiculturais.</p>			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	A1	B1
	A3	B3
Favorecer as capacidades de fala e de escritura	A1	B1
	A3	B3
		B11
		B13
		B15
		B16
		B17

Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A3	B1 B2 B3 B9 B13 B15 B16 B17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego	A1 A3	B1 B3 B13 B15 B16 B17
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	A1 A3	B1 B3 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19
Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega	A1 A3	B1 B2 B3 B13 B15
Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B17
Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural	A1 A3	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües	A1 A3	B1 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19

Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial	A1 A3	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade	A1 A3	B1 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
Coñecer a tradición oral e o folclore	A1 A3	B1 B3 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B19
Adquirir formación literaria	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B13 B15 B17 B21
Comprender o feito literario	A1 A3	B1 B2 B3 B13 B15 B17 B21

Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético)	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B9 B13 B15 B16 B17 B21
Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B13 B14 B15 B16 B17 B21
Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade	A1 A3	B1 B2 B3 B7 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B21

Contidos

Tema

I. Historia da lingua	1. 1. A formación da lingua galega. 1. 2. O galego na Idade Media. 1. 3. Os Séculos Escuros. 1. 4. O século XIX. 1. 5. O século XX.
-----------------------	---

II. Lingua e sociedade

2. 1. A linguaxe e a comunicación. Características esenciais da linguaxe.
 2. 2. O estudo da lingua. A Lingüística e a Gramática. A Sociolingüística e a Socioloxía da Linguaxe.
 2. 3. Unidade e variedade da lingua galega.
 2. 4. Lingua oral e lingua escrita. Didáctica da pronunciación e da ortografía. O desenvolvemento da escritura.
 2. 5. A situación lingüística no mundo: diversidade versus uniformidade.
 2. 6. Os xuízos de feito versus os xuízos de valor.
 2. 7. O prexuízos lingüísticos: definición e algúns exemplos.
 2. 8. Linguas hexemónicas e linguas minorizadas.
 2. 9. A relación entre estatus de lingua e poder político-económico.
 2. 10. Ámbitos de uso do galego: ensino, medios de comunicación, igrexa, administración, etc.
 2. 11. As linguas de comunicación internacional versus as linguas ameazadas.
 2. 12. Distinción entre comunidade lingüística e comunidade política.
 2. 13. Principios legais para a recuperación das linguas ameazadas. Personalidade e Territorialidade.
 2. 14. Linguas en contacto: o caso galego. Bilingüismo e diglosia.
 2. 14. 1. Definicións.
 2. 14. 2. Precisións conceptuais sobre a diglosia.
 2. 14. 3. Interferencias lingüísticas derivadas do contacto entre linguas.
 2. 15. A normalización e a normativización.
 2. 15. 1. Precisións terminolóxicas.
 2. 15. 2. A situación legal do galego.
 2. 15. 3. A normativización.
-
- III. Tradición oral e folclore
- 3.1. A literatura popular de tradición oral.
3.2. Da literatura de tradición oral á tradición escrita de autor.
-
- IV. Literatura
4. 1. Breve historia da literatura galega.
4. 2. Especificidade da literatura galega.
4. 3. O comentario de texto.
4. 4. A linguaxe e a literatura.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	30	60
Sesión maxistral	15	26	41
Outras	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Comentario dun texto literario prosístico e/ou poético.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Corrección de actividades iniciadas na aula ou non e análise de lecturas complementarias.
Sesión maxistral	Exposición teórica sobre os contidos do temario e análise da lectura "Mal de linguas" de Jesús Tusón.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou a calquera dúbida relativa ás actividades programadas. Orientacións sobre a elaboración dun traballo escrito.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Traballo orixinal	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	Asistencia e participación	5
Sesión maxistral	Asistencia e participación	5
Outras	Exame	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A. O alumnado que asista regularmente á clase (80% como mínimo) terá que aprobar as recensións e o traballo literario para poder presentarse ao exame, a non ser que o profesor acorde outra cousa co alumno ou coa alumna. Para aprobar a materia hai que aprobar as recensións, o traballo e o exame.

Modelo B. O alumnado que non asista regularmente á clase (80% como mínimo) terá que realizar un exame final de toda a materia, a non ser que o profesor acorde co alumno ou coa alumna outro tipo de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

NOIA, C., "O conto de tradición oral" en *Xornadas Internacionais de Cultura Tradicional*, A Coruña: Asociación Cultural Canle,

RODRÍGUEZ FER, C., *Comentarios de textos contemporáneos*, Vigo: Xerais,

NINYOLES, R., *Estructura Social e Política Lingüística*, Vigo: Ir Indo,

CASSANY, D., LUNA, M. e SANZ, G., *Enseñar lengua*, Barcelona: Graó,

GUTIÉRREZ IZQUIERDO, R., *Lecturas de nós. Introducción á literatura galega.*, Vigo: Xerais,

MARIÑO, R., *Historia da lingua galega.*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco,

MONTEAGUDO ROMERO, H., *Estudios de sociolingüística galega*, Vigo: Galaxia,

TUSÓN, J., *Mal de linguas*, Santiago de Compostela: Positivas,

VILLANUEVA, D., *El comentario del texto narrativo: cuento y novela*, Madrid: Nostrum,

LÓPEZ CASANOVA, A., *El texto poético. Teoría y metodología*, Salamanca: Colegio de España,

MARCHESE, A. e J. FORRADELLAS, *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*, Barcelona: Ariel,

VILLANUEVA, D., *El comentario de textos narrativos: la novela*, Gijón/Valladolid: Júcar/Aceña,

Gramáticas e manuais

·ÁLVAREZ, R. e XOVE, X. (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

FEIXÓ CID, X. (2004): *Gramática da lingua galega. Síntese práctica*. Vigo: Xerais.

FREIXEIRO MATO, X. R. (2002-2006): *Gramática da lingua galega, I, II, III*.Vigo: A Nosa Terra.

HERMIDA GULÍAS, C. (2004): *Gramática práctica (Morfosintaxe)*. Santiago: Sotelo Blanco.

HOLTUS, G.; METZELTIN, M. e SCHMITT, C. (eds.) (1994): *Lexikon der Romanistischen Linguistik*, Volume VI, 2: *Galegisch, Portugiesisch*. Tübingen: Max Niemeyer.

·**CARBALLEIRA ANLLO, X. M^a. (coord.) (2009): *Novo Gran Diccionario Xerais da Lingua*. Vigo: Xerais.**

CARBALLEIRA ANLLO, X. M^a. (coord.) (2005): *Diccionario Xerais da Lingua*. Vigo: Xerais.

FERNÁNDEZ SALGADO, B. (coord.) (2004): *Diccionario Galaxia de usos e dificultades da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

·GARCÍA, C. e GONZÁLEZ GONZÁLEZ, M. (2004): *Diccionario castelán-galego da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega/Fundación Barrié de SANTAMARINA, A. (dir.) (2003): *Diccionario de diccionarios, Versión la Maza*.

·**la Transición hasta la actualidad. Madrid: Iberoamericana.**

COSTA RICO, A. (2004): *Historia da educación e da cultura en Galicia (séculos IV-XX)*. Vigo: Xerais.

COSTAS, X. H. (2002): *Guía das linguas de Europa*. Santiago de Compostela: Edicións Positivas.

COSTAS, X. H. (coord.) (2009): *55 mentiras sobre a lingua galega*. Ames: Laiovento

CRYSTAL, D. (1994): *Enciclopedia del lenguaje de IGLESIAS ÁLVAREZ, A. (2003): Falar galego: [No veo por qué]*. Vigo: Xerais.

JUNYENT, C. (1999): *La diversidad lingüística*. Barcelona: Octaedro.

KABATEK, J. (2000): *Os falantes como lingüistas. Tradición, innovación e interferencias no galego actual*. Vigo: Xerais.

LABRAÑA, S. e outros (2009): *EuroComRom: as sete peneiras: para saber ler axiña todas as linguas románicas*. Aachen: Shaker.

LÓPEZ GARCÍA, A. (1988): *Psicolingüística*. Madrid: Síntesis.

·MONTEAGUDO, H. (1999): *Historia social da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

MONTEAGUDO, H. (2002): □A demanda da norma. Avances, problemas e perspectivas no proceso de estandarización do idioma galego□, en H. Monteagudo e X. Bouzada (ed.): *O proceso de normalización do idioma galego, 1980-2000, vol III*. Santiago: Consello da Cultura Galega, 37-129.

·MORENO CABRERA, J. C. (2000): *La dignidad e igualdad de las lenguas*. Madrid: Alianza.

MORENO CABRERA, J. C. (2000): *Lenguas del mundo*. Madrid: Visor.

·NINYOLES, R. (1991): *Estructura Social e Política Lingüística*. Vigo: Ir Indo.

NÚÑEZ SINGALA, M. (2009): *En galego, por que non? Contra os prexuízos e as simplificacións sobre a lingua galega*. Vigo: Galaxia.

PINKER, S. (1994): *El instinto del lenguaje. Cómo la mente crea el lenguaje*. Madrid: Alianza.

REI-DOVAL, G. (2007): *A lingua galega na cidade no século XX*. Vigo: Xerais.

ROMAINE, S. (1994): *El lenguaje en la sociedad. Una introducción a la sociolingüística*. Barcelona: Ariel.

·*La Europa de las lenguas*. Madrid: Alianza Editorial, 2ª edición.

SILVA-VALDIVIA, B. (coord.) (1994): *Didáctica da lingua en situacións de contacto lingüístico*. Santiago: ICE Univ. de Santiago.

·TUSÓN, J. (1990): *Mal de Lenguas*. Santiago de Compostela: Positivas.

TUSÓN, J. (1997): *La escritura. Una introducción a la cultura alfabética*. Barcelona: Octaedro.

VV. AA. (2004): *O proceso de normalización do idioma galego (1980-2000)*. Santiago: Consello da Cultura Galega.

VV. AA. (2007): *Niveis de competencia en lingua galega*. Santiago: Xunta de Galicia.

Literatura

·GENETTE, G. (1989): *Figuras III*. Barcelona: Lumen.

·LÓPEZ CASANOVA, A. (1994): *El texto poético. Teoría y metodología*. Salamanca: Colegio de España.

LÓPEZ CASANOVA, A. (2001): *Diccionario Metodolóxico de análise literaria. I. A poesía*. Vigo: Galaxia.

MARCHESE, A. e FORRADELLAS, J. (1986): *Diccionario de retórica, crítica y terminología literaria*. Barcelona: Ariel.

·TARRÍO VARELA, A. (1994): *Literatura galega. Aportacións a unha Historia crítica*. Vigo: Xerais.

TAVANI, G. (1986): *A poesía lírica galego-portuguesa*. Vigo: Galaxia.

VÁZQUEZ CUESTA, P. (1980): "Literatura gallega", en Díez Borque, J. M.: *Historia de las literaturas hispánicas no castellanas*. Madrid: Taurus.

VILAVEDRA, D. (coord.) (1995-2004): *Diccionario da literatura galega. I, II, III, IV*. Vigo: Galaxia.

VILAVEDRA, D. (1999): *Historia da literatura galega*. Vigo: Galaxia.

·VILLANUEVA, D. (2006): *El comentario del texto narrativo: cuento y novela*. Madrid: Nostrum.

Literatura popular

BLANCO, D. (1992): *Poesía popular de Galicia*. Vigo: Xerais.

BLANCO, D. (1994): *Historia da literatura popular galega*. Santiago de Compostela: Universidade.

BOULLOSA, P. G. (1997): *Cando o rei por aquí pasou. Libro do folclore infantil galego*. Vigo: Xerais.

CABANILLAS, R. (1976): *Cancioneiro popular galego*. Vigo: Galaxia.

FERNÁNDEZ REI, E. e REGUEIRA, X. L. (eds.) (2008): *Perspectivas sobre a oralidade*. Santiago: Instituto da Lingua galega/Consello da Cultura Galega.

FERRO RUIBAL, X. (1988): *Refraneiro galego básico*. Vigo: Galaxia.

FORNEIRO, J. L. (2000): *El romancero tradicional de Galicia, una poesía entre dos lenguas*. Oiartzun: Senda.

- GONZÁLEZ REBOREDO, X. M. (1983): *Lendas galegas de tradición oral*. Vigo: Galaxia.
- HARGUINDEY, H. e BARRIO, M. (1983): *Contos populares*. Vigo: Galaxia.
- HARGUINDEY, H. e BARRIO, M. (1994): *Antoloxía do conto popular galego*. Vigo: Galaxia.
- LÓPEZ TABOADA, C. e SOTO ARIAS, Mª R. (1995): *Así falan os galegos. Fraseoloxía da lingua galega*. A Coruña: Galinova.
- MARIÑO FERRO, X. R. e BERNÁRDEZ, C. L. (comp.) (2002): *Romanceiro en lingua galega*. Vigo: Xerais.
- MARTÍN, P. (1985): *¿Que cousa é cousa? O libro das adiviñas*. Vigo: Galaxia.
- NOIA CAMPOS, C. (2002): *Contos galegos de tradición oral*. Vigo: Nigratea.
- NOIA CAMPOS, C. (2010): *Catálogo tipolóxico do conto galego de tradición oral. Clasificación, antoloxía e bibliografía*. Vigo: Universidade de Vigo.
- REQUEIXO, A. (2002): [A literatura galega de transmisión oral], en *Moenia* 8, pp. 209-221.
- SCHUBART, D. e SANTAMARINA, A. (1987): *Cantigas populares*. Vigo: Galaxia.
- VALENCIANO, A. (1998): *Os romances tradicionais de Galicia. Catálogo exemplificado dos seus temas*. Santiago/Madrid: Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro/Fundación Menéndez Pidal.
- VV. AA. (1997): *Galicia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular*. Tomo XVIII. A Coruña: Hércules.

Didáctica

- CASSANY, D. (1993): *Reparar la escritura. Didáctica de la corrección de lo escrito*, Barcelona: Graó
- CASSANY, D., LUNA, M. e SANZ, G. (1994): *Enseñar lengua*. Barcelona: Graó.
- GABINETE DE ESTUDIO PARA A REFORMA EDUCATIVA (1992): *Educación Primaria. Desenvolvemento Curricular. Secuencias de obxectivos, contidos e criterios de avaliación por Áreas e por Ciclos*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia/Consellería de Educación.
- GABINETE DE ESTUDIO PARA A REFORMA EDUCATIVA (1992): *Deseño Curricular Base. Educación Primaria*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia/Consellería de Educación.
- GARCÍA TEIJEIRO, A. (1990): *Disfrutar escribindo: a narración e a poesía nas aulas*. Vigo: Galaxia.
- HARGUINDEY, H. e PAZOS, X. M. (1995): *Estilo de exercicios para exercicios de estilo*. Vigo: Xerais.
- LOMAS, C. e OSORO, A. (1993): *El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua*. Barcelona: Paidós.
- MEDRANO, C. L. (1994): *50 xogos de lingua*. Vigo: Xerais.
- MEDRANO, C. L. (1998): *Outros 50 xogos de lingua*. Vigo: Xerais.
- MUÑOZ, B.; SARMIENTO, M. X. e ALONSO, S. (2004): *Expresión escrita*. Vigo: Xerais.
- RODARI, G. (1999): *Gramática da fantasía*. Pontevedra: Kalandraka.
- SERAFINI, Mª T. (1994): *Cómo se escribe*. Barcelona: Paidós.

Outros comentarios

A ficha persoal cos datos e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua e literatura: Español**

Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	P02G120V01603			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel Muradás Sanromán, Macarena			
Correo-e	mcuevasalonso@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Pretendemos que el alumnado adquiera una buena competencia lingüística y literaria del español y para alcanzar este objetivo trabajaremos las destrezas que entran en juego en el proceso comunicativo: la capacidad lectora, la expresión oral, la expresión escrita y el análisis e interpretación de textos orales y escritos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B7	Resolución de problemas
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e da comunicación.	A11 A12	B1 B3
Coñecer o currículo escolar da lingua española e da súa literatura.	A1 A6	B2
Adquirir coñecementos referidos aos procedementos de ensinanza-aprendizaxe da lingua española como medio de comunicación.	A12	B1
Saber aplicar estratexias didácticas para mellorar o proceso de desenvolvemento das habilidades lingüísticas de expresión e comprensión oral.	A10	B3
Coñecer o proceso de aprendizaxe da lingua escrita e da súa ensinanza.	A2	B3
Desenvolver estratexias didácticas para a comprensión do texto escrito e promover a creatividade.	A10	B7

Coñecer e empregar adecuadamente recursos para fomentar a lectura como fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	A3 A4 A6	B19
Desenvolver e avaliar contidos do currículo empregando recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A2 A9	B7

Contidos

Tema	
1. A linguaxe como sistema de comunicación.	1.1. A lingua, a linguaxe e a lingüística. 1.2. As disciplinas lingüísticas. 1.3. As competencias lingüísticas: a comprensión, a expresión e a interacción, na lingua escrita e na lingua oral.
2. Literatura, cultura, tradición, innovación.	2.1. Concepción y papel de la literatura en el currículo de la educación primaria. 2.2. La competencia lectora de textos literarios como fuente de "desarrollo integral y armónico de los aspectos intelectualesm afectivos y sociales de la persona" (RD 1513/2006).
3. Principios básicos de redacción dun texto.	3.1. A unidade "texto". 3.2. Coherencia e cohesión. Procedimientos cohesivos. 3.3. Os marcadores do discurso e as funcións informativas. 3.4. Cuestións normativas e de estilo. 3.5. Tipoloxía textual: textos literarios e non literarios.
4. A oralidade	4.1. Formas da comunicación pública: o debate, o foro, o coloquio, etc. 4.2. Relacións entre oralidade e escritura
5. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	5.1. Norma e uso do español: o español común e o español estándar. 5.2. Os sociolectos. 5.3. Os niveis de fala: culto, coloquial, o argot, etc.
6. Didáctica da lingua e da literatura	5.1. Desenvolvemento das habilidades comunicativas na aula. 5.2. Desenvolvemento das destrezas básicas de escritura e de lectura. 5.3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	3	3	6
Traballos tutelados	10	30	40
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	30	30	60
Presentacións/exposicións	2	8	10
Sesión maxistral	11	11	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Traballos tutelados	Técnicas grupales participativas. Exames
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Lecturas e documentación sobre os traballos que se van realizar. Lectura dunha obra literaria. Preparación da materia e dos exames
Presentacións/exposición	Os alumnos farán unha exposición oral dun traballo en grupo.
Sesión maxistral	Metodoloxía expositiva

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Estas titorías teñen coma obxectivo axudar a resolver as dúbidas que os contidos da materia lles presenten aos alumnos. Tamén se pretende que os alumnos as empreguen para facer consultas sobre os traballos e para que o profesor teña un seguimento da súa elaboración.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Elaboración de traballos. Preparación de exposicións. Exámenes	60
Presentacións/exposicións	Exposición dun traballo, na que se valorarán tanto os contidos coma a exposición oral.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos terán que responder a unhas preguntas de desenvolvemento.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Farase una avaliación continua a través do seguimento do alumno nos traballos da aula a través da exposición de traballos e a realización de probas. Avaliarase a súa competencia oral, a súa competencia escrita e a aprendizaxe e adquisición de competencias e de coñecementos.

Para poder ser calificado con esta modalidade, o alumno deberá entregar todas as probas establecidas polo profesor, nas datas indicadas.

Os alumnos que non fagan avaliación continua farán unha proba final que valerá o 100% da nota final, que se realizará nas datas oficiais establecidas polo centro.

2ª CONVOCATORIA

Na convocatoria de xullo farase unha proba final que valerá o 100% da calificación salvo para aqueles alumnos que teñan feito a avaliación continua, pero que non aprobasen na primeira convocatoria. A estes alumnos gardaráselles a nota obtida na Exposición do traballo (20%) e responderán a preguntas de desenvolvemento por un valor do 80% da nota.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía principal

Álvarez Menéndez, A. I. (2005): , *Oviedo, Nobel*.

Briz, A. (coord.) (2008): , *Madrid, Aguilar*.

Cassany, Daniel (2006): *Taller de textos: leer, escribir y comentar en el aula*, Barcelona, Paidós.

Hablar y escribir correctamente: barbarismos, impropiedades y dudas en el español oral y escrito Saber escribir

La teoría de la oralidad Tipos de escrito I: Narración y descripción Tipos de escrito II: Exposición y argumentación Tipos de escrito III: Epistolar, administrativo y jurídico Introducción a la Gramática del texto, Relaciones de (in)dependencia entre oralidad y escritura Temas, remas, focos, tópicos y comentarios

; www.farodevigo.es

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua española/P02G120V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento			
Código	P02G120V01901			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	mercedesvare@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A incorporación da [Educación Ambiental para o desenvolvemento] ao plan de estudos do Grao de Educación Primaria xurde da necesidade de traballar nunha educación que propicie o desenvolvemento integral das persoas e a mellora das condición de vida de toda a comunidade. Esta materia busca a concienciación sobre os problemas ambientais e trata de implicarse na busca de solucións e no cambio dos modos de vida. Con especial atención á ecoloxía, ao desenvolvemento sostible e ao cambio climático, ten o fin de favorecer unha educación para a acción na Educación Primaria.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade

B19 Coñecemento doutras culturas e costumes

B21 Motivación pola calidade

B22 Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Contribuír a desenvolver nos alumnos de Primaria as capacidades que lles permitan coñecer e valorar a contorna natural, así como as súas posibilidades de acción e de coidado.	A1	B2
	A2	B3
	A4	B7
	A7	B8
	A9	B11
	A10	B14
	A12	B21 B22
Valorar as ciencias como un feito cultural. Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostible	A4	B1
	A6	B6
	A7	B7
	A8	B8
	A9	B11
	A10	B14 B19 B21 B22
Susitar e resolver problemas asociados coas ciencias e a vida cotiá. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar	A1	B1
	A2	B3
	A3	B6
	A5	B7
	A9	B8
	A10	B9
	A11	B13 B16 B17 B22
Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe. Deseñar e avaliar procesos de ensinanza e aprendizaxe relacionados coa problemática ambiental, tanto de forma individual como en ámbitos de colaboración.	A1	B2
	A2	B3
	A4	B6
	A5	B8
	A9	B9
	A10	B11
	A11	B12
	A12	B13 B14 B17 B21 B22

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. A crise ambiental	Problemas medioambientais do mundo actual. Diferentes alternativas ante a problemática ambiental. Introdución ao desenvolvemento sostible.
BLOQUE 2. Aproximación conceptual á Educación ambiental e ao desenvolvemento sostible	Perspectiva histórica, concepto e fundamentos
BLOQUE 3. Incorporación da Educación ambiental ao currículo de Educación Primaria	Metodoloxías, recursos e materiais Incorporación de aprendizaxe cooperativa e ABP á Educación ambiental O deseño e posta en práctica de programas de EA para Educación Primaria Avaliación de actividades, programas e recursos de Ea para Educación Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Proxectos	12	25	37
Estudo de casos/análises de situacións	5	10	15
Debates	3	10	13
Sesión maxistral	4	0	4

Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	6	12	18
Actividades introdutorias	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Saídas de estudo/prácticas de campo	3	5	8
Prácticas de laboratorio	8	10	18
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Proxectos	Elaboración en grupos de proxectos integrados relacionados coa educación ambiental en EP
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de actividades de aula de EP
Debates	Posta en común e debate dalgún caso que inclúa a perspectiva C-T-S
Sesión maxistral	Exposición do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia
Traballos de aula	Realización de traballos en grupo ou individuais na aula.
Presentacións/exposición	Elaboración de presentacións-resumo sobre algúns aspectos traballados na materia
Actividades introdutorias	Exposición por parte do profesorado de aspectos relacionados coa estruturación da materia ou da metodoloxía de traballo. Actividades de avaliación inicial
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas individuais relacionados con contidos da materia
Saídas de estudo/prácticas de campo	Saídas de campo
Prácticas de laboratorio	Formulación, realización e análise de actividades experimentais

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	Titorías individuais e en grupo
Traballos de aula	Titorías individuais e en grupo
Presentacións/exposicións	Titorías individuais e en grupo
Prácticas de laboratorio	Titorías individuais e en grupo
Saídas de estudo/prácticas de campo	Titorías individuais e en grupo

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Proxectos	Elaboración en grupos de proxectos relacionados cos diferentes ámbitos da EA	40
Traballos de aula	Elaboración de diversos traballos de aula de forma tutelada	25
Prácticas de laboratorio	Realización de actividades experimentais e dun caderno de prácticas	15
Outras	Participación activa nas distintas tarefas (debates, presentacións, coavaliacións...) e actitude cooperativa nos traballos grupais. Realización de pequenas probas individuais sobre contidos da materia	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

*Neste curso preténdese continuarase participando no Proxecto de Innovación: "DESEÑO E IMPLANTACIÓN DE PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN EN GRAOS E POSGRAOS A TRAVÉS DA PLATAFORMA TEMA: CUESTIONARIOS KPSI, RÚBRICAS E MAPAS CONCEPTUAIS EN FORMATO DIXITAL", consistente no deseño e implantación de procedementos que inciden no proceso de aprendizaxe (avaliación formativa e formadora, na que o alumnado é corresponsable) a través dos seguintes instrumentos: Cuestionarios ou formularios Knowledge and Prior Study Inventory (KPSI), Rúbricas ou matrices de valoración e Mapas Conceptuais. Todos eles están inseridos na combinación entre o traballo cooperativo e o individual, pois se ben os procesos de aprendizaxe teñen lugar socialmente, a aprendizaxe é individual. No caso dos Mapas Conceptuais tamén se utilizan como probas de execución ou realización.

*O alumnado que non asista a clase e non realice satisfactoriamente as actividades de aula, deberá entregar un traballo e presentarse ao examen final.

*O alumnado que non acade o aprobado poderá presentarse en segunda convocatoria (Xullo), neste caso, para acadar a nota total do 100% deberá entregar un traballo e presentarse ao exame.

Bibliografía. Fontes de información

LÓPEZ RODRÍGUEZ, R., **A axenda 21 escolar galega**, Santiago de Compostela, 2004,

LUDEVID, M., **Un vivir distinto**, Madrid, 2003,

NOVO, M., **El desarrollo sostenible**, Madrid, 2006,

UNESCO-PNUMA, **Programa de introducción de la educación ambiental en la formación de profesores de enseñanza primaria . Los libros de la catarata**, 1985,

XUNTA DE GALICIA, **Currículo de E. Primaria**, 2006,

YUS, R., **Temas transversales y educación en valores**,, Barcelona, 2002,

VVAA, **Educación ambiental. Cajas rojas**, Madrid, 1992,

VVAA, **Cuadernos de pedagogía. Monográfico sobre educación ambiental para la sostenibilidad**, Madrid, 2011,

VVAA, **La sostenibilidad un compromiso de la escuela**, Barcelona, 2006,

VVAA, **Sostenibilidad, valores y cultura ambiental**, Madrid, 2009,

Recomendacións

Outros comentarios

Suxírese asistencia e participación nas actividades individuais e titorías

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación artística				
Materia	Educación artística			
Código	P02G120V01902			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez López de Castro, Rut			
Profesorado	Martínez López de Castro, Rut			
Correo-e	rutmlc@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia o alumnado adquirirá unha visión ampla sobre as diferentes concepcións e tendencias que conforman a educación artística, e a súa relación co curriculum. Ademais coñecerá unha vertente da educación centrada na cultura visual.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B7	Resolución de problemas
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B17	Creatividade
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Abordar a reconstrución das tendencias de educación artística dende a relación entre a historia do pensamento pedagóxico e a historia das ideas estéticas e da arte.	A12	B1 B13
Adquirir destrezas e habilidades para a produción e o análise artístico.	A2	B1 B7 B13 B17
Coñecer o currículo escolar da educación artística	A1 A12	B1 B13 B21
Abordar a educación artística dende a perspectiva da cultura visual	A4 A8	B1 B13 B14 B17

Contidos

Tema	
1- Aproximación histórica as tendencias de educación artística	1.1 O debuxo como instrucción e estética. 1.2 As manualidades 1.3 A tendencia autoexpresiva 1.4 Os movementos de reconstrución disciplinar
2- O currículo escolar da educación artística	2.1 Obxectivos, contidos, metodoloxía e avaliación do currículo de educación artística do Ciclo de Primaria

3- O nen@ e os estudos sobre o desenrolo creativo.	3.1 Dende A. Lowenfeld ata os constructivistas.
4- A educación para cultura visual	4.1 A tendencia de curriculum artístico reconstruccionista. 4.2 A educación para a comprensión da cultura visual. 4.3 Unha mirada crítica a arte contemporánea e a publicidade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	4	11	15
Sesión maxistral	15	0	15
Traballos de aula	20	100	120

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Resolución de dudas e propostas. Consultas e seguimento dos traballos.
Sesión maxistral	Actividades expositivas por parte da profesora. Teoría e exposicións dos traballos o proxectos a desenrolar. Debates e postas en común.
Traballos de aula	Creación e resolución de traballos artísticos na aula individuais o grupais baixo a guía da profesora.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	O alumando terá unha tutorización que facilita na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos.
Traballos tutelados	O alumando terá unha tutorización que facilita na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos.
Sesión maxistral	O alumando terá unha tutorización que facilita na medida do posible o desenvolvemento óptimo dos traballos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Avaliación do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos. Participación cooperativa y creativa nas diferentes actividades programadas.	30
Traballos de aula	Avaliación a través da entrega e exposición de exercicios, traballos prácticos, traballos teóricos e proxectos. Criterios de avaliación: 1. Rigor analítico y metodológico aplicado en la realización de las actividades. 2. Aptitud creativa desarrollada 3. Capacidad expresiva y de comunicación visual desarrollada. 5. Actitud en el aprendizaje	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua a través do seguimento do alumnado. Terase en conta:

- Os exercicios instrumentais e as exposicións de traballos.
- O proceso de aprendizaxe e a adquisición de competencias e coñecementos.

A calificación será numérica de 0 a 10 según a lexislación vixente (RD 1125/2003)

Os alumn@s que non aduqiran as competencias na 1ª convocatoria terán que cursar unha 2ª convocatoria para superar os obxectivos mínimos da materia.

Para superar a materia os alumn@s teñen que superar como mínimo un 5 de puntuación.

Bibliografía. Fuentes de información

Agirre, I., **Teorías y prácticas en educación artística. Ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética.**, Universidad Pública de Navarra,

Hernández, Fernando, **Educación y cultura visual**, Octaedro,

- ACASO, M. (2009): *La educación artística no son manualidades: nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual*. Madrid: Catarata
- AGRA, M^ªJ (2010): *Topografía Crítica: El hacer docente y sus lugares*. En Torres Eça et al. *Desafios da Educaçao*
- ARNHEIM, R. (1999): *Consideraciones sobre la educación artística*. Barcelona: Paidós. (1989, 1993)
- ARNHEIM, R. (1979): *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza.
- ASCUNCE PARADA, A. (2003): *Patrimonio artístico de la Universidad Pública de Navarra*. Pamplona. Pamplona. Universidad Pública de Navarra y Caja Navarra.
- BALADA, M. & JUANOLA, R. (1987): *La educación visual en la escuela*. Barcelona: Paidós.
- BOLÍVAR, A. & DOMINGO, J. & FERNÁNDEZ M. (2001) *La investigación biográfica-narrativa en educación. Enfoque y metodología*:. Madrid: La Muralla
- BRUNER, J. & WEISSER, S. *La invención del yo: la autobiografía y sus formas*. En Olson D. & Torrance N. *Cultura escrita y oralidad*. Barcelona: Gedisa. 177-202
- BRUNER, J. (1990) *La autobiografía del yo*. En *Actos de significado*. Madrid: Alianza. Pag. 101-123.
- BRUNER, J. (1997) *La construcción narrativa de la realidad*. En *La educación, puerta de la cultura*. Madrid: Vida. 149-177
- CABANELLAS, J. (1980): *Formación de la imagen plástica en el niño*. Pamplona: Grafínasa.
- CAJA J. & BERROCAL M. & OUTROS (2001): *La educación visual y plástica hoy*. Barcelona: Graó.
- CONNELL Y. & MICHAEL, F. & CLANDININ JEAN D. (1995) *Relatos de experiencia e investigación narrativa*. En Larrosa, J. *Déjame que te cuente. Ensayos sobre narrativa y educación*. Barcelona: Laertes.
- EISNER, E. (1995): *Educación la visión artística*. Barcelona: Paidós (1972)
- EISNER, E. (1987): *Procesos cognitivos y currículum: una base para decidir lo que hay que enseñar*. Barcelona: Martínez Roca
- EFLAND D. A. & FREEDMAN K. & STUHR P. (2003): *La educación en el arte postmoderno*. Barcelona: Paidós (1996).
- EFLAND D. A (2002): *Una historia de la educación del arte. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales*. Barcelona: Paidós (1990)
- FREIRE, p. (1978) *Pedagogía del oprimido*. Madrid. Siglo XXI
- FREINET, C. (1970): *Los métodos naturales II. El aprendizaje del dibujo*. Barcelona. Fontanella-Estela
- GARCÍA CANCLINI, N. (1977) *Las culturas populares en el capitalismo*. México: Nueva Imagen.
- GARNER H. (1999): *Educación artística y desarrollo humano*. Barcelona: Paidós. (1990, 1994)
- GIROUX, H. (1996): *Placeres inquietantes. Aprendiendo de la cultura popular*. Barcelona: Paidós (1993).
- GONZALEZ RAMOS J.Mª & MORENO F.M., SEGURADO B. (2001): *La educación visual y plástica hoy*. Barcelona: Graó.
- GORE, J.M. (1996): *Controversias entre las pedagogías*. Madrid: Morata.
- GRAMSCI, A. (1985) *La alternativa pedagógica*. Barcelona: Hogar del libro.
- HARGREAVES, D. J. (1991): *Infancia y educación artística*. Madrid: Morata
- HUERTA, R & AGIRRE, I. (2002): *Els Valors de l'art a l'ensenyament*. Universitat València
- HERNÁNDEZ BELVER, M. & SÁNCHEZ MÉNDEZ, M.: *Educación Artística y Arte Infantil*. Madrid: Fundamentos. Pp.243-258
- HERNÁNDEZ, F. (1994): *Para repensar la educación de las artes visuales*. Barcelona: En Papers, programas educativos de la

Fundación [La Caixa].

HERNÁNDEZ, F. (2007): espigaro@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales. Barcelona. Octaedro

HERNÁNDEZ, F. (1991). El dilema de la educación artística: ¿Enseñar habilidades o estrategias de conocimiento?. En Hernandez, F. & Jódar, A. y Martín, R. : ¿Qué es La educación artística?. Barcelona: Sendai.

HERNÁNDEZ, f. & RIFÁ, M. (2011): Investigación Narrativa y cambio social. Barcelona: Octaedro

KANDINSKY, V. (1912): De lo espiritual en el arte. Barcelona: Barral

MCLAREN, P. (1995) Pedagogía crítica y cultura depredadora. Políticas de oposición en la era postmoderna. Barcelona: Piados.

MCLAREN, P. & KINCHELOE, J.L. (2008): Pedagogía crítica. De qué hablamos, dónde estamos. Barcelona: Graó

RIFÁ VALLS, M. (2001) Discurso, Poder y Subjetividad en el currículo. Una etnografía crítica en el aula de Educació Visual i Plàstica de la ESO. Barcelona: Universidad de Barcelona (Tesis Doctoral inédita).

WALTER, J.A.& CHAPLIN, S. (2002). Una Introducción a la cultura visual. Barcelona: Octaedro.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/P02G120V01104

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

- A guía docente é unha declaración de intencións.
 - O alumnado que non asista as aulas debe de informar os primeiros 15 días do curso.
 - Considerarase o alumnado non asistente o que falte un 80% as aulas.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Ética e deontoloxía profesional**

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecerlle ó alumnado os elementos intrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética que lle permitan analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética proposta nos contidos e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Tenta tamén motivar ó alumnado sobre a importancia que a formación ética desempeña no seu traballo profesional.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1.- Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	A2	B9 B11 B14
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A5 A11	B11 B12 B14 B19
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible.	A4 A5 A8 A9	B1 B2 B12 B14 B16 B19 B22
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A4 A5 A12	B7 B13 B14 B18
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.	A10 A12	B8 B14 B16
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo	A8 A9 A10 A11	B1 B2 B3 B6 B13 B15
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.	A8 A10 A11	B1 B2 B3 B6 B13 B15
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os rasgos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.		B1 B6 B13
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.		B6 B13 B15
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.		B7 B14 B15 B16 B19
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12	B14 B21
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo	A4 A5 A6 A7 A9 A12	B7 B9 B13 B14 B15 B21

13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.	A4 A5 A7 A10 A12	B7 B8 B9 B12 B14 B21
14.- Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	A2 A4 A5 A7 A8 A10 A12	B13 B14
15.- Contribuir á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.	A7 A10 A12	B14 B21

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación.
III.- Razóns éticas, razóns para a Ética.	5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas.
IV.- Ética Aplicada.	7.- Introducción ás Éticas aplicadas. 8.- Principios morais e casos prácticos
V.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
VI.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Presentacións/exposicións	5	25	30
Estudos/actividades previos	0	10	10
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos tutelados	5	30	35
Sesión maxistral	45	0	45
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.
Presentacións/exposición	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo.
Estudos/actividades previos	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe e para a elaboración do cartafol/dossier.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.
Sesión maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	TUTORIAS: Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe, na elaboración de traballos previos á presentación/exposición dos mesmos.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo, análise e debate sobre os casos prácticos vecellados ao temario da materia.	10
Presentacións/exposicións	Exposición dos traballos elaborados en grupo e do cartafol/dossier individual.	10
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame da materia	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

As cualificacións dos Traballos Tutelados, Presentacións e Estudos de casos manteranse ata que o alumno/a supere o exame da materia.

Bibliografía. Fontes de información

- APEL, Karl-Otto, **La globalización y una ética de la responsabilidad**, 2007,
- ARENAS-DOLZ, F. & GALLEGOS SALAZAR, D. (Eds), **El ciudadano democrático. Reflexiones ética para una educación intercultural**, 2009,
- BLACKBURN, P., **La Ética. Fundamentos y problemas contemporáneos**, 2006,
- CASADO, A., **Bioética para legos. Una introducción a la ética asistencial**, 2008,
- COBO SUERO, J. M., **Ética profesional en ciencias humanas y sociales**, 2001,
- CORTINA, A. & GARCÍA-MARZÁ, D. (Edts):, **Razón pública y éticas aplicadas**, 2003,
- ESCRIBAR WICKS, A., "La ética aplicada, sus condiciones de posibilidad y exigencias a las que responde", en **REVISTA DE FILOSOFÍA**, 2004,
- ÉTXEBERRIA, X., **Temas básicos de ética**, 2005,
- GÓMEZ-HERAS, J. Mª Gª., **Teorías de la moralidad. Introducción a la Ética comparada.**, 2003,
- GÓMEZ-HERAS, J. Mª Gª. (Eds):, **Ética del medio ambiente.**, 1997,
- GOMEZ, C. & MUGUERZA, J. (Eds.):, **La aventura de la moralidad. Paradigmas, fronteras y problemas de la Ética.**, 2007,
- GUISÁN, Esperanza:, **Introducción a la Ética.**, 1995,
- GORDILLO, Mª Victoria:, **Desarrollo moral y educación.**, 1992,
- IBARRA, A. & OLIVÉ (Eds.):, **Cuestiones éticas en ciencia y tecnología en el Siglo XXI.**, 2003,
- JONAS, H., **El principio de responsabilidad. Ensayo de una Ética para la civilización tecnológica.**, 2004,
- KOHLBERG, L. POWER & HIGGINS, A., **La edulación moral según Kohlberg.**, 2008,
- LIPOVETSKI, G., **Metamorfosis de la cultura liberal.**, 2003,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa:, **Bioética y ciudadanía. Nuevas fronteras de la Ética.**, 2008,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa:, **Principios morales y casos prácticos.**, 2000,
- MARZANO, M., **Qué es la Ética Aplicada?.**, 2009,
- MORATALLA, A. D., **ética para educadores.**, 2008,
- PEÑA, L., AUSÍN, T. & DIEGO, O. (Eds.):, **Ética y servicio público**, 2010,
- PÉREZ-DELGADO, E. & GARCÍA-ROS, R. (Comps.):, **La psicología del desarrollo moral.**, 1991,
- PIEPER, A., **Ética y moral. Una introducción a la filosofía práctica.**, 1991,
- PIAGET, J., **El criterio moral en el niño.**, 1987,
- RODRIGUEZ DUPLA, L., **Ética.**, 2001,
- RODRIGUEZ PALOP, Mª Eugenia:, **Claves para entender los Derechos Humanos.**, 2011,
- RUBIO CARRACEDO, J., **Educación moral, postmodernidad y democracia.**, 1996,
- RUBIO CARRACEDO, J., **Ética del Siglo XXI.**, 2009,
- SANABRIA, J. R., **Ética.**, 2005,
- SÁNCHEZ VAZQUEZ, A., **Ética.**, 1969,
- SINGER, P. (Eds), **Compendio de Ética.**, 1996,
- ÚRIZ PEMÁN, Mª Jesús:, **Ética social contemporánea.**, 2000,
- HUNT, Lynn:, **La invención de los Derechos Humanos.**, 2009,
- FERRETE SARRIA, Carmen:, **Ética ecológica como ética aplicada. Educación cívica y responsabilidad ecológica.**, 2010,

Recomendacións

Outros comentarios

As cualificacións obtidas nos apartados de "Estudo de casos e análise de situacións", "Presentacións e Exposicións" e "Cartafol/dossier" manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a probade resposta longa, de desenvolvemento.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Agrupacións instrumentais para a escola primaria**

Materia	Agrupacións instrumentais para a escola primaria			
Código	P02G120V01921			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B2	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1.Comprensión los principios que contribuyen a la formación histórica, cultural, personal y social desde la música instrumental.	A5	B9 B11 B17
2. Conocimientos de las posibilidades y limitaciones de los instrumentos Orff		B15 B17
3. Conocimiento del currículo escolar de la educación musical, en su aspecto musical.	A1	

4. Adquisición de recursos para fomentar la participación a lo largo de la vida en actividades musicales dentro y fuera de la escuela.	A4 A5	B16 B17
5. Manejo y organización de instrumentos didácticos.	A2 A10	B2
6. Habilidad de liderazgo, capacidad de relación interpersonal y trabajo en equipo.	A2 A5	B2 B8 B9
7. Adaptación a nuevas situaciones, la resolución de problemas y el aprendizaje autónomo.	A3	B7 B15
8. Hábitos de excelencia y calidad en el ejercicio profesional	A7 A10	B21
9. Actuación dentro de los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional	A4 A5 A6	B14
10. Capacidad para aplicar los principios técnicos y pedagógicos a las agrupaciones instrumentales	A1 A2	B17
11. Elaboración y adaptación de repertorios musicales de diferentes estilos y generos.	A2 A4	B9 B19

Contidos

Tema	
☐ La orquesta escolar. Su valor didáctico y pedagógico en el aula de música.	. Características del sonido: objetos sonoros e instrumentos musicales. . Ritmo y polirritmia con objetos sonoros e instrumentos musicales.
☐ Técnicas básicas de manejo de los instrumentos musicales escolares de sonido determinado e indeterminado	Mundo sonoro: Los objetos cotidianos como instrumentos musicales. . Lectura de partituras rítmicas con objetos sonoros y de partituras convencionales para los instrumentos de la orquesta Orff. . Técnica y repertorio de la flauta dulce soprano.
☐ Creación de un repertorio instrumental partiendo de un tema musical.	. Creación de obras musicales a partir de objetos sonoros o de instrumentos convencionales. . Criterios para organizar acompañamientos de obras utilizando las técnicas del pedal, el bordón y el ostinato.
☐ Normas para la realización de arreglos y adaptaciones para conjuntos instrumentales predeterminados	. Organización de acompañamientos instrumentales para obras musicales grabadas (con objetos sonoros o con instrumentos). . Creación de cuentos musicales con utilización de objetos-instrumentos para definir personajes o situaciones.
☐ Pautas para la adaptación de una pieza instrumental polifónica a instrumentos de placa y placa percusión.	Saber arreglar las notas de una pieza instrumental para instrumentos de placa y placa percusión.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiros	41	30	71
Traballos de aula	15	15	30
Sesión maxistral	15	30	45
Probas de resposta curta	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Obradoiros	Actividades enfocadas al trabajo sobre un tema específico que permiten profundizar o complementar los contenidos de la materia.
Traballos de aula	Desarrollo de trabajos con materiales sonoros específicos, bajo la supervisión de la persona docente.
Sesión maxistral	Exposición por parte de la persona docente, de los contenidos de la materia y de las bases para el futuro trabajo del alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Durante los trabajos de aula, se atenderán las necesidades de l@s estudiantes de forma individual en la medida en que el marco lo permita

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Obradoiros	Actividades enfocadas al trabajo sobre un tema específico que permiten profundizar o complementar los contenidos de la materia.	30
Traballos de aula	Desarrollo de trabajos con materiales sonoros específicos, bajo la supervisión de la persona docente.	40
Probas de resposta curta	Exposición por parte de la persona docente, de los contenidos de la materia y de las bases para el futuro trabajo del alumnado.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

1) Alumnos que se presentan con Suspenso:

- Entrega de los trabajos realizados durante el curso
- Demostrar saber interpretar una partitura musical con:

a) Un instrumento armónicob) Un instrumento melódico (NO flauta dulce).c) Cajad) Timbáles.

No se volverán a examinar los contenidos ya aprobados.

2) Alumnos que se presentan con No Presentado:- Entrega de los trabajos realizados durante el cursoInterpretar una partitura musical elegida por el profesor, entre tres presentadas:a) Un instrumento armónicob) Un instrumento melódico (NO flauta dulce).c) Cajad) Timbáles.

Bibliografía. Fontes de información

Informática y Música

- EICHE, JON F. (1990): ¿Qué es MIDI?.Barcelona Ed. Music Distribution.
- EICHE, JON F. (1987): ¿Qué es un sintetizador?.Barcelona Ed. Music Distribution.
- HECQUET, A. (1990): Entorno MIDI y sus aplicaciones. Madrid. Ed. RA-MA.
- ORDINAS, J. (1988): Música eléctrica. Madrid. Ed. Montena Aula.
- NUÑEZ, A. (1992): Informática y electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo.
- ROLAND. (1987): Guía MIDI. Roland Corporation.
- BUSQUETS, F.-ORDINAS, J. (1992): Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE.
- PENFOLD, R.A.(1992): MIDI Avanzado. Madrid. De. RA-MA

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

La ficha correspondiente a esta materia, se entregará cumplimentada antes del 1 de Octubre.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria**

Materia	Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria			
Código	P02G120V01925			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Costa Vázquez, Luís			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís Herrera Ruíz, María Jesús			
Correo-e	luiscosta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B2	Capacidade de organización e planificación
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B15	Aprendizaxe autónoma
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer e manexar editores de partituras.	A11	B2 B5 B6 B7 B15
Coñecer o uso dos secuenciadores para simulación de audio.	A11	B5 B7 B8 B15 B19
Introducirse no uso dos recursos que ofrece a internet no referido a materiais susceptibles de uso e/ou elaboración para a clase de música.	A10	B5 B7

Contidos

Tema	
Iniciación ao uso de editores: descrición e coñecemento dos interfaces	Manexo de Encore I: formato de partituras, e parámetros xerais de edición Manexo de Encore II: Introducción de notas, con rato e teclado alfanumérico Manexo de Encore III: Uso das paletas de matices, e demais paletas. Manexo de Encore IV: Traballo con polifonía e voces. Manexo de Encore V: Introducción de notas con teclado musical. Manexo de Encore VI: Edición de partitura e simulacións de audio
Introdución ao programa Finale	Finale: táboa das teclas-función.
Introdución ao uso dos secuenciadores	Audacity: manipulación do audio.
Busca de recursos en internet	Recursos de música e educación musical na rede.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas de informática	60	60	120
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas en aulas de informática	Explicarase a utilización dos manuais virtuais. Facilitaranse fotocopias coas diversas táboas das teclas-función cos distintos programas informáticos. A explicación do funcionamento dos editores de partituras será gradual e completa utilizando diversas clases de xéneros musicais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas de informática	A actividade académica será individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas con informática musical proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballos realizados de transcripción. Traballos de manipulación de audio. Realización de arranxos musicais. Traballos persoais.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

1) Alumnos que se presentan con Suspenso:

a) Entrega de los trabajos que quedaron incompletos o erróneos, realizados a lo largo del curso.b) Demostrar de saber utilizar un editor de partituras (Encore, Finale, etc..).c) Saber crear una TIC de educación musical.No se volverán a examinar los contenidos ya aprobados.

2) Alumnos que se presentan con No Presentado:a) Entrega de los trabajos, realizados a lo largo del curso.b) Demostrar de saber utilizar un editor de partituras (Encore, Finale, etc..).c) Saber crear una TIC de educación musical.

Bibliografía. Fontes de información

- EICHE, JON F. (1990): ¿Qué es MIDI?.Barcelona Ed. Music Distribution.
- EICHE, JON F. (1987): ¿Qué es un sintetizador?.Barcelona Ed. Music Distribution.
- HECQUET, A. (1990): Entorno MIDI y sus aplicaciones. Madrid. Ed. RA-MA.
- ORDINAS, J. (1988): Música eléctrica. Madrid. Ed. Montena Aula.
- NUÑEZ, A. (1992): Informática y electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo.
- ROLAND. (1987): Guía MIDI. Roland Corporation.
- BUSQUETS, F.-ORDINAS, J. (1992): Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE.
- PENFOLD, R.A.(1992): MIDI Avanzado. Madrid. De. RA-MA
- DE BUSTOS MARTIN, I. (1994): Multimedia. Madrid. De. Anaya Multimedia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Outros comentarios

Ter un coñecemento previo da linguaxe musical.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Técnica vocal e práctica coral**

Materia	Técnica vocal e práctica coral			
Código	P02G120V01926			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B2	Capacidade de organización e planificación
B4	Coñecemento dunha lingua estranxeira
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Técnica vocal	A5 A6 A8 A10 A12	B2 B6 B7 B8 B13 B15 B16 B17 B19 B20 B21
Dirección coral	A1 A5 A8 A10	B2 B7 B8 B9 B12 B13 B14 B17 B18 B19 B20 B21
Repertorio infantil		B4 B6 B7 B8 B9 B12 B15 B19
Repertorio coral		B4 B7 B8 B9 B12 B19

Contidos

Tema	
1 Técnica vocal	Ejercicios para una correcta emisión vocal. Corrección de los errores vocales.
2 Método Kodaly	El gesto en la dirección vocal. Aprendizaje de las diversas quironomías: *numérica, *interválica, *tonal. e interpretativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	65	65	130
Probos prácticos, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Lectura cantada a primeira vista de partituras escolares. Utilización do método Kodaly para a lectura cantada (solfeoxo relativo).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Transporte cantado sobre tonalidades infantís. Recoñecemento das distintas tonalidades e modalidades para a súa utilización pedagóxica.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Valorarase a afinación, o timbre e a correcta respiración interpretando as diversas cancións ou temas musicais propostos. Valorarase a capacidade organizativa para a creación dunha coral escolar. Valorarase a preparación do repertorio escolar.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Los alumnos que se presentan a la segunda convocatoria con Suspenso:

- a) Presentar todos los trabajos realizados a lo largo del curso que se quedaron incompletos o erróneos .
 - b) Demostrar saber leer cantando, una partitura de canto infantil utilizando el criterio de la solmisación del método Kodaly.
- No se repetirán pruebas ya aprobadas.

Los alumnos que se presentan a la segunda convocatoria con No Presentado:

- a) Presentar todos los trabajos realizados a lo largo del curso.
 - b) Demostrar saber leer cantando, una partitura de canto infantil utilizando el criterio de la solmisación del método Kodaly.
- Dada a cantidade de contidos desta materia, valorarase, especialmente, a asistencia á clase.

Bibliografía. Fontes de información

- AIZPURUA, P. Teoría del conjunto coral. Real Musical. Madrid, 1981.
- ALSINA, P. El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula. Barcelona. Grao. 1997.
- ALIO, M. Reflexiones sobre la voz. Barcelona. Ed. Clivis, 1993.
- AZNAREZ, J. J. Didáctica del lenguaje musical: consideraciones pedagógicas para una formación musical natural, integral y constructiva. Pamplona. Edición Serie Música para todos, 1992.
- BLASCO, V. Manual de técnica vocal: ejercicios prácticos. Ciudad Real. Ñaque, 2003.
- CIFRE, E. Antología coral. Madrid .Real Musical, 1997.
- CUART, F. La voz como instrumento. Madrid. Real Musical, 2001.
- DE PEDRO, D. (2002). Manual de Formas Musicales. Madrid, Real Musical.
- FERRER SERRA, J. Teoría y práctica del canto. Barcelona. Ediciones Herder, 2001.
- Colección de la metodología Kodaly de la EDITIO-Budapest.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS**A educación física como medio de interdisciplinaridade**

Materia	A educación física como medio de interdisciplinaridade			
Código	P02G120V01941			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Lorenzo, Raúl Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Varela Lorenzo, Raúl Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	raulvl@uvigo.es EVILA@UVIGO.ES			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código

Competencias de materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos

Tema

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición

Cualificación

Outros comentarios sobre a Avaliación**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola**

Materia	Coñecemento da contorna a través da actividade física na escola			
Código	P02G120V01942			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Pazos Couto, Jose Maria			
Profesorado	Pazos Couto, Jose Maria			
Correo-e	chema3@gmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código

Competencias de materia

Resultados previstos na materia Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos

Tema

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición

Cualificación

Outros comentarios sobre a Avaliación**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seguridade e hábitos saudables a través da educación física**

Materia	Seguridade e hábitos saudables a través da educación física			
Código	P02G120V01943			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código

Competencias de materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Contidos

Tema

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición

Cualificación

Outros comentarios sobre a Avaliación**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**